

HRVATSKI VOJNIK

Broj 100. Godina III. 25. kolovoza 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • NOK 17,00 • DKK 17,00 • SEK 17,00 • GBP 15,50

RAZGOVOR pukovnik Damir Novinc,
zapovjednik Bojne za opskrbu ZzL-a

Novim ustrojem logistici dano više na važnosti

US Army

FORT MEADE

Svirkom u obljetnicu

Terenski orkestar američke kopnene vojske na dostoan je način proslavio svoju 60. obljetnicu: koncertom 20. kolovoza u Kennedy centru, elitnoj koncertnoj dvorani u Washingtonu. Orkestar je osnovan 1946. kako bi ojačao vojno-civilne i međunarodne odnose vojske, i tijekom svog postojanja prolazio je kroz mnoge promjene. Trenutačno obuhvaća Koncertni orkestar, Vojnički zbor, *Veleposlanike jazz-a* i *Dragovolje*, pteročlanu skupinu koja svira rock, pop, jazz i country.

ALAMEDA

Smrt na Arktiku

Dvoje ronilaca američke obalne straže prošlog su tjedna poginuli tijekom rutinske zaće u području Arktika, oko 800 km sjeverno od Barrowa u Aljasci. Ronioci su pripadali posadi ledolomca Healy, koji se nalazio na znanstvenoj zadaći. Ronioci, poručnica Jessica Hill i narednik Steven Duque, ronili su u blizini plovila zbog privikavanja uobičajenog za ledene arktičke vode. U takvim slučajevima, brod *miruje* i ne rade niti njegove pumpe ili propeleri. Uzroci nesreće još nisu poznati i istražuju se.

LONDON

Vožnjom rastjerao duhove

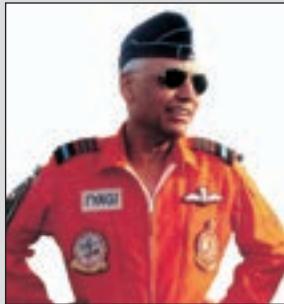
Mod UK

ritanski tenk tipa Churchill u kojem se nalazio i vojnik Ray Flash Gordon 10. je srpnja 1944. u Normandiji primio izravan pogodak projektila ispaljenog iz njemačkog Tigera. Gordon je preživio unatoč teškim opeklinama, ali njegovih četvorica suboraca nisu bili te sreće. Sve odonda, ovog su veterana pratile noćne more. Nedavno je odlučio učiniti im kraj, i to tako da je posjetio Muzej tenkova u Dorsetu i zamolio upravitelja da mu dopusti da zajedno sa svojim bivšim kolegom Cyrilom Smithom uđe u jedan od posljednjih ispravnih Churchilla i malo se provoza. Iako je praksa inače suprotna, u Muzeju nisu željeli odbiti Gordonovu molbu. Nakon 62 godine opet je ušao u Churchilla, provozao se, i sada vjeruje da "više neće imati noćne more".

B

NEW DELHI

Maršalov posjet

Prvi čovjek indijskog ratnog zrakoplovstva, maršal Shashindra Pal Tyagi, 21. je kolovoza oputovao u desetodnevni posjet SAD-u. Povod putovanju jesu pregovori oko indijske nabave opreme za ratno zrakoplovstvo, i to borbenih i transportnih zrakoplova, sustava za protuzračnu obranu, te moderniziranog streljiva i ostale opreme. Većinu vremena maršal Tyagi će provesti na pregovorima i prezentacijama u Pentagonu, a bit će i brifiran o multinacionalnoj vojnoj vježbi Red Flag, u kojoj će sudjelovati i njegovi zrakoplovcu.

JERUZALEM

Podmornice ipak stižu?

Dnevnik The Jerusalem Post je objavio da će izraelska ratna mornarica kupiti dvije nove sofisticirane podmornice klase Dolphin, obje izrađene u njemačkom brodogradilištu i djelomice financirane od njemačke vlade. Dogovor je, kako navodi izraelska tiskovina, ipak postignut iako je Berlin ranije zaustavio transakciju. Naime, mediji su izvještavali da je Izrael navodno opremio tri svoje sadašnje podmornice klase Dolphin krstarećim projektillima velikog dometa koji mogu nositi i nuklearne bojne glave. Inače, njemački izvoz oružja u Izrael je između 1998. i 2001. dosegnuo vrijednost od oko 900 milijuna dolara.

RIJAD

Saudijci moderniziraju zrakoplovstvo

Iz Vlade Saudijske Arabije 21. su kolovoza priopćili da će dio od 72 lovaca tipa Eurofighter Typhoon za koje su sklopili ugovor o nabavi biti sklopljeni u Ujedinjenom Kraljevstvu. Također, objavljeno je i da su zrakoplovi kupljeni po istoj cijeni po kojoj su bili ponuđeni i RAF-u. Ukupna cijena transakcije nije objavljena, ali analitičari nagadaju da se radi o otprilike 11.4 milijarda američkih dolara. Ovom kupnjom, za koju je inicijalni ugovor potpisani još u prosincu prošle godine, Saudijska Arabija će zamijeniti svoju sadašnju flotu aviona Tornado. Gubitnik u poslu je francuski Dassault, koji se nadao da će Arapi kupiti njihove avione tipa Rafale.

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)
Urednici rubrika: Marija Alvir
(marija.alvir@mohr.hr), Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlóv, Milenka Pervan Stipić
Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)
Prijevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@mohr.hr
Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

**Pukovnik Damir Novinc,
zapovjednik Bojne za
opskrbu ZZL-a**

Novom organizacijom logističkog sustava ZZL-a olakšana je potpora OSRH. Sjedinjenjem svih logističkih segmenta pod jedno zapovjedništvo, olakšano je i praćenje logističkih procesa te se novim ustrojem našoj djelatnosti dalo još više na važnosti

Strana 4

Hrvatski vojnici uspješni na vojnom uvježbavanju u Minnesota

Pješački vod iz 3. korpusa HKoV-a bio je tijekom srpnja na zajedničkoj dvadesetodnevnoj obuci s pripadnicima Nacionalne garde Minnesota u Središtu za obuku NG Minnesota u Camp Ripleyu. Završna ocjena američkih kollega bila je vrlo visoka, uz stalno isticanje iznimnog znanja, zalaganja, sposobnosti i truda pripadnika hrvatskog voda

Strana 8

U Rumunjskoj održan aeromiting ROIAS 2006

Nastup naše akrogrupe Krila Oluje izazvao je veliku medijsku pozornost rumunjskih nacionalnih TV kuća. I to stoga jer je to bio njihov prvi međunarodni nastup...

Strana 12

Vozila novog doba [II. dio]

Osim američkog programa FCS drugi najveći program razvoja nove generacije borbenih vozila je britanski FRES. Planirana vrijednost programa FRES je oko 14 milijardi funti uz nabavu više od 3500 novih vozila

Strana 21

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

pukovnik Damir Novinc

zapovjednik Bojne za opskrbu
ZzL-a

- **temeljna zadaća Bojne za opskrbu** je planiranje i organiziranje skladištenja zaliha svih klasa materijalnih sredstava
- **podaci su centralizirani** i u svakom se trenutku zna stanje skladišta
- **popunjeno postrojbe ljudstvom** trenutačno zadovoljava i stručno i po broju

Novom organizacijom logističkog sustava ZzL-a olakšana je potpora OSRH. Sjedinjenjem svih logističkih segmenata pod jedno zapovjedništvo, odnosno centralizacijom olakšano je i praćenje logističkih procesa te se tako novim ustrojem našoj djelatnosti dalo još više na važnosti

Novim ustrojem logistici dano više na važnosti

Leida PARLOV,
snimio Tomislav BRANDT

Od samog početka osiguravamo logističku potporu svim djelatnicima i postrojbama koje sudjeluju u međunarodnim mirovnim misijama. Upravo se kroz naša skladišta obavlja popuna i pakiranje svih sredstava koja su potrebna našim vojnicima

Jedna od postrojbi ZzL-a, krovne logističke ustrojbine cjeline u Oružanim snagama, i to ona izvršna je Bojna za opskrbu. Smještena na Plesu, Bojna je nastala sjedinjavanjem nekoliko logističkih postrojbi OSRH. U takvom sastavu Bojna za opskrbu djeluje od 2. lipnja ove godine kada je i završen njezin preustroj. O organizaciji, načinu rada i aktivnostima te postrojbe razgovarali smo s njezinim zapovjednikom pukovnikom Novincem koji iza sebe ima petnaestogodišnje iskustvo rada u logistici u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama.

Kako je ustrojena Bojna za opskrbu i koja je njezina temeljna zadaća?

Bojna za opskrbu nastala je spajanjem 1. i 2. skladišne bojne i dijelova 303. i 305. logističke brigade i u takvom obliku djeluje od 2. lipnja 2006. kada je i završen njezin preustroj. U sastavu smo i pod zapovjednjem ZzL-a. U sastav Bojne za opskrbu ušli su i objekti kojima su se navedene postrojbe koristile i to na cijelom teritoriju Republike

Hrvatske od Daruvara, do Pule, te smo s obzirom na to jedina postrojba takvog tipa u OS RH.

Temeljna zadaća Bojne za opskrbu je planiranje i organiziranje skladištenja zaliha svih klasa materijalnih sredstava, odnosno osiguranje skladištenja strateških zaliha svih klasa materijalnih sredstava za osiguranje neprekidnosti logističke potpore OSRH. To zapravo znači da mi skladištim i distribuiramo sve što s tržišta dolazi za hrvatsku vojsku i što im je potrebno za njihov nesmetani svakodnevni život i rad kao što je hrana, odore, gorivo, naoružanje... Novost je što obavljamo poslove skladištenja goriva, a u našem su sastavu i pirotehničari.

Je li Vam po novoj logističkoj shemi ZzL-a otežan ili olakšan rad?

Novom organizacijom logističkog sustava ZzL-a olakšana je potpora OSRH. Zadaće se dobivaju iz jednog središta gdje su svi podaci sjedinjeni, ne dolazi do preklapanja dužnosti, a zadaće se brže obavljaju. Podaci

su centralizirani i u svakom se trenutku zna stanje skladišta. Olakšano je i strukovno praćenje, a za razliku od prije lakše rješavamo i probleme unutar postrojbe. Inače sjedinjavanjem svih logističkih segmenata pod jedno zapovjedništvo, odnosno centralizacijom uz sve već nabrojeno olakšano je i praćenje logističkih procesa i mislim da se novim ustrojem našoj djelatnosti dalo još više na važnosti.

Jeste li u potpunosti popunjeni odgovarajućim kadrovima?

Popunjenoš postrojbe ljudstvom trenutačno zadovoljava i stručno i po broju. Posao se proširio i po novom ustroju svako radno mjesto ima neku novu dimenziju i veću težinu. Nama najviše trebaju skladištarji koji imaju veliku odgovornost kao pomoćno osoblje. Inače napomenuo bih da veliku pažnju pridajemo obuci i stručnom usavršavanju naših djelatnika u suradnji sa Središtem za obuku i doktrinu logistike u Požegi. Djelatnici, također, imaju mogućnost preobuke za logističke specijalnosti. Jednim dijelom tečajevi i obuka provode se unu-

sebno nam je važna tehnička opremljenost transportnih sredstava za distribuciju uskladištenih sredstava do postrojbi.

A kolikom je opseg posla riječ možda najbolje pokazuju podaci da smo u prošloj godini primjerice uskladišteli i distribuirali više od 1200 tona hrane. Uz to samo prošle godine je uništeno 420 t UbS-a i delaborirano više od 370t, dok je ostvarena ukupna manipulacija više od 8700 t UbS-a.

Kako biste ocijenili uređenost i opremljenost naših skladišnih kompleksa i u kolikoj je mjeri skladišno poslovanje informatizirano?

Dio skladišta koje smo preuzeli u dobrom su stanju i primjerena su za skladištenje, odnosno namjenska su, a dio treba sanirati. Uređenju i opremanju skladišta pristupa se selektivno s obzirom na neperspektivnost određenog broja skladišta.

Što se tiče informatizacije možemo reći da smo informatizirani, ali razvoj sustava i njegova nadogradnja stalno se proširuje i prilagođava promjenama u logističkom sustavu.

tička potpora je potpuna, a provodi se od uskladištenja do opskrbe hranom, odora, vozila, naoružanja te informacijske opreme. Kako se u tom dijelu opseg posla neprekidno povećava osigurali smo i posebne prostore za potrebe mirovne misije.

Na čemu trenutačno najviše radite?

Uz sve svoje redovite zadaće trenutačno najviše radimo na uređenju perspektivnih skladišnih kompleksa koja su prešla u sastav Bojne za opskrbu. Osim toga intenzivno radimo i na grupiranju i otpisu sredstava koja su gašenjem drugih logističkih postrojbi preuzeta u Bojni. Ta se sredstva stručno pregledaju i sortiraju, a njihov znatniji dio predviđen je za prodaju na inozemnom tržištu.

S obzirom na Vaše dugogodišnje iskustvo mislite li da se tijekom proteklog razdoblja u logistici napravilo dovoljno?

U OS-u svih zemalja logistički sustav je nužan i od neprocjenjivog je značenja za uspješno obavljanje svake zadaće. U proteklom se razdoblju

■ Bojna osigurava logističku potporu svim djelatnicima i postrojbama koje sudjeluju u međunarodnim mirovnim misijama

■ U skladištima Bojne obavlja se popuna i pakiranje svih sredstava koja su potrebna našim vojnicima tijekom boravka u misiji

tar sustava, a dijelom se, kao kad primjerice u postrojbu dođe neko novo transportno sredstvo, ona provodi u suradnji s proizvođačem.

Osim kadrova jedna od važnih karika za nesmetano obavljanje Vaše djelatnosti jest i tehnika...

Da, i to prvenstveno sredstva unutarnjeg transporta. S obzirom na to da nam se opseg posla proširio kao i to da su ta sredstva već dugo u svakodnevnoj uporabi vrlo nam je važna primjerena tehnička opremljenost. Po-

Imate li i neke zadaće koje su vezane uz sudjelovanje naših vojnika u međunarodnim mirovnim misijama?

Naravno. Od samog početka osiguravamo logističku potporu svim djelatnicima i postrojbama koje sudjeluju u međunarodnim mirovnim misijama. Upravo se kroz naša skladišta obavlja popuna i pakiranje, naravno po NATO standardima, svih sredstava koja su potrebna našim vojnicima koji se upućuju u mirovne misije i to kako pri samom odlasku u misiju tako i tijekom cijelog njezinog trajanja. Logis-

ticni potencijal OSRH učinilo dosta na njegovoj reorganizaciji i osvremenjivanju, te na njegovoj interoperabilnosti i kompatibilnosti s NATO standardima kako bismo ga učinili što fleksibilnijim, operativnijim, racionalnijim i učinkovitijim. Naravno, kao i u svakoj drugoj djelatnosti tako i u našoj još uvek se može mnogo toga napraviti kako bi se učinkovitost logistike podigla na još višu razinu, a donošenjem DPR-a u budućem ustroju OSRH točno je definirana misija i zadaća Bojne za opskrbu. ■

Zanima me mogu li i na koji način aktivirati čin iz ročne vojske? Služio sam u bivšoj vojski od 1990. do 1991. i imao sam čin desetnika (desetar). Bio sam sudionik Domovinskog rata i sada sam pripadnik 4. gardijske brigade, vojnik sam od 1998. do sada.

Zakon o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske "Narodne novine" brojevi: 33/02, 58/02, 175/03 i 136/04), ne poznaje termin "aktiviranje čina" iz drugih vojski, kao što nisu poznavali ni prethodni zakoni o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske i zakoni o obrani Republike Hrvatske.

Nadalje, na temelju "Odluke o priznanju vojnih činova hrvatskim građanima koji su bili pripadnici različitih oružanih postrojbi, odnosno vojski na tlu Hrvatske" br: 01-04-99-220/2-A8, od 10. svibnja 1999. godine, postojala je mogućnost priznanja čina.

Budući da je člankom 147. Zakona o obrani ("Narodne novine" br. 33/02), prestao važiti prethodni Zakon o obrani ("Narodne novine" br. 74/93 / pročišćeni tekst, 57/96), a koji je bio osnova Predsjedniku Republike, u skladu s ustavnim ovlastima iz članka 100. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske za donošenje "Odluke o priznanju vojnih činova hrvatskim građanima koji su bili pripadnici različitih oružanih postrojbi, odnosno vojski na tlu Hrvatske" br: 01-04-99-220/2-A8, od 10. svibnja 1999. godine prestao važiti navedeni zakon, prestala je važiti i navedena odluka.

Kako trenutačno važećim Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske nije propisano retroaktivno priznanje čina ne postoji mogućnost ni pokretanje postupka.

UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

Zašto se novopromaknuti poručnici odmah po dobitovanju čina raspoređuju izravno u zapovjedništva brigada, GS OS RH i MORH, a da nikada nisu zapovijedali vodom.

Prepostavljamo da čitatelj pod "novopromaknutim" poručnicima misli na časnike primljene u DVS iz granđanstva na temelju natječaja. U svezi s navedenim napominjemo da se takve osobe po završetku temeljne dočasničke izobrazbe uopće ne raspoređuju na dužnosti u GSOS RH ni u MORH, već prvenstveno u posstrojbe i ostale ustrojbine cjeline OSRH. Pritom se takve osobe u zapovjedništva raspoređuju samo iznimno i to kada je riječ o specifičnim strukama (diplomirani psiholozi, diplomirani kriminalisti, dipl. pravnici, diplomirani ekonomisti, dipl. inženjeri prehrambene tehnologije i slično), za koje odgovarajuće dužnosti i ne postoje na nižim razinama, a za te je dužnosti i tražena popuna na temelju natječaja s obzirom na to da ih nije moguće popuniti djelatnicima iz sustava OSRH. Osim toga, treba napomenuti da svaka osoba, odnosno svaki časnik po svom psihološkom profilu ne pokazuje osobine vođe potrebne za uspješno obnašanje zapovjednih dužnosti, zbog čega i mnogo drugih časnika koji su u sustavu OSRH već više godina nije, niti će obnašati zapovjedne dužnosti.

PERSONALNA SLUŽBA MORH-a

Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojnik@mohr.hr ili na
fax: 01/ 4551- 852

Snimio Davor KIRIN

Oproštajno - nastupni posjet

Zamjenik načelnika GS-a OS-RH general pukovnik Slavko Barić primio je u MORH-u 22. kolovoza u oproštajni posjet rumunjskog vojnog izaslanika brigadira Stelianu Muresanu. Dužnost novog vojnog izaslanika od brigadira Muresana preuzet će novi rumunjski vojni izaslanik brigadir Iosif Criste Ovidiu-Corneliua koji je ovom prigodom predstavljen. Brigadiru Muresanu

general Barić je u znak dobre suradnje poklonio srebrnu plaketu GS OSRH.

Sastanku su nazočili i brigadir Miroslav Čović, načelnik Uprave J-2 te brigadir Vlado Šindler, zamjenik načelnika Uprave J-5.

U oproštajno-nastupni posjet rumunjske vojne izaslanike primio je i pomoćnik ministra obrane za međunarodnu obrambenu politiku Igor Pokaz.

Najava

Godišnja logistička konferencija

U hotelu "Croatia" u Cavtatu od 5. do 7. rujna održat će se godišnja NATO-ova logistička konferencija na kojoj će uz predstavnike MORH-a i Oružanih snaga RH sudjelovati časnici iz NATO-ovih zemalja i zapovjedništava, PfP zemalja i zemalja Mediteranskog dijaloga. Konferenciju će organizirati i voditi NATO-ovo zapovjedništvo ACO JFC HQ iz Brunssuma uz suorganizaciju i suradnju Uprave za logistiku OSRH te Zapovjedništva za logistiku.

Na konferenciji će se raspravljati o strategiji i transformaciji logističkog koncepta NATO-ovih snaga za odgovor (NRF), multinacionalnoj logističkoj potpori u ISAF-u te drugim bitnim pitanjima logističke potpore i iskustvima iz misija.

U Kabulu održana Prva konferencija prvih dočasnika afghanistske Nacionalne vojske

Razmjena iskustava i spoznaja

Na Prvoj konferenciji prvih dočasnika afghanistske Nacionalne vojske koja je nedavno održana u Vojno-obučnom centru u Kabulu uz najviše dočasničke afghanistske nacionalne vojske (ANA) i časničke namjesnike OS-a SAD-a koji su mentorji afghanistskim dočasnicima i pomažu im u uspostavi dočasničkog kora sudjelovali su i prvi dočasnik HKoV-a stožerni narednik Dominik Ban i prvi dočasnik 2. gbr stožerni narednik Dražen Klanjec. Konferencija je bila dobra prigoda za upoznavanje s afghanistskim dočasničkim korom kao i za razmjenu iskustava u razvoju dočasničkih korova.

Nakon uvodnih izlaganja održana je prezentacija o Vojno-obučnom centru u Kabulu (KMTC) u kojem se obučavaju novi vojnici ANA prije upućivanja u postrojbe, odnosno u korpušu diljem Afganistana. U sklopu KMTC-a provode se izobrazbe za dočasnike i časnike za sve razine kao i tečajevi i osposobljavanja iz funkcionalnih područja (tečajevi informatike, stranog jezika, tečaj za rad u stožerima, *Drill sergeant* tečaj i razni drugi). Uz to sudionici konferencije upoznali su se i s novim programom za razvoj dočasničkog kora u ANA koji bi trebao pridonijeti ojačavanju pozicije dočasnika u ANA na svim

razinama stvarajući okruženje u kojima će zapovjednici davati svojim prvim dočasnicima dužnosti, zadaće i ovlasti za koje je dočasnik odgovoran. Taj će novi program ujedno i pomoći u razvoju sustava promicanja i ostalih bitnih segmenata u razvoju dočasničkog kora. Svi sudionici konferencije obišli su KMTC gdje su na terenu i u učionica ma vidjeli kako se provodi obuka i izobrazba, a nazočili su i taktičkoj vježbi s uporabom manevarskog streljiva „Pješački vod u napadnom djelovanju“ i „Svladavanje otporne točke“.

Prvi dočasnik HKoV-a stožerni narednik Ban zahvalio se na pozivu za sudjelovanje na toj kon-

ferenciji za koju je rekao kako već ima iznimnu i neprocjenjivu važnost za razvoj dočasničkog kora u ANA. Spomenuo je da je i dočasnički kor u OS-u RH također relativno mlađ, da se stvara desetak godina i da je dosad napravljeno mnogo, te je zaključio kako između

dočasničkih korova dviju zemalja ima dosta zajedničkih dodirnih točaka o kojima se može raspravljati i razmjenjivati iskustva i spoznaje.

Završnom dijelu konferencije nazočio je i zamjenik načelnika Glavnog stožera ANA general Nuri koji se osvrnuo na važnost i razvoj dočasničkog kora u ANA te zahvalio svima koji su nazočili konferenciji i time dali potporu afghanistskim dočasnicima. Stavljući novu oznaku prvog dočasnika ANA na rame na časničkom naredniku Roshanu, general Nuri je ujedno i službeno predstavio nove označke za prvog dočasnika ANA.

D. BAN, D. KLANJEC

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

objavljuje:

DOPUNU INTERNOG NA TJEŽAJA

**ZA ODA BIR KAN DI DA TA
ZA VOJNO- DI PLO MAT SKE
DUFi NOS TI**

1. vojni izas la nik u Re pu bli ci Fran cus koj uv je ti:
- osob ni Lin: pu kov nik - bri ga dir
- VSS
- zavr „ena najmanje razina Zapovjedno-stožerne „kole
- po seb na vojna zna nja
- fran cus ki je zik STA NAG 3333
- 10 go di na rad nog staža
2. po možnik vojnog izas la ni ka u SAD-u uv je ti:
- osob ni Lin: sat nik - boj nik
- VSS
- zavr „ena napredna Žasnička izobrazba, odnosno Zapovjedno-stožerna „kola
- po seb na vojna zna nja
- en gles ki je zik STA NAG 3333
- 5 go di na rad nog staža
3. po možnik vojnog izas la ni ka u SR Nje maž ko uv je ti:
- osob ni Lin: sat nik - boj nik
- VSS
- zavr „ena napredna Žasnička izobrazba, odnosno Zapovjedno-stožerna „kola
- po seb na vojna zna nja
- nje maž ki je zik STA NAG 3333
- 5 go di na rad nog staža
4. vi „i stružni sav jet nik u mi si ji RH pri EU
Bru xel le su
uv je ti:
- VSS
- en gles ki je zik STA NAG 3333
- 10 go di na rad nog staža
Po seb na stružni zna nja po Že lje na kod oda bi kan di da ta pod red nim bro jem 1., 2. i 3:
¥ Vojno-di plo mat ska „ko la MORH-a
¥ Di plo mat ska aka de mi ja MVPEI-a
¥ me Ž u na rod ni te Ža je vi iz po dru Žja di p
¥ rad no is kust vo na pos lo vi ma me Ž u na rod obram be ne su rad nje
¥ en gles ki je zik 2222 (za zem lje u ko-ji ma e
ki ni je služ be ni je zik).
Od la zak na na ve de ne duž nos ti pred viža se kom 2007., a na kon oda bi ra kan di da ta oni mo bi ti sprem ni sa svo jom obi te lji pro ves ti na ino zem stvu oko 4 go di ne.
Pri ja ve s do ka zi ma za is pu nja va nje na ve je ta za in te re si ra ni kan di da ti iz us troj MORH-a mo gu dos ta vi ti na adre su:
Mi nis tar stvo obra ne RH
Upra va za ljud ske re sur se
Per so nal na služ ba
Stan Ži Že va 6
10 000 za greb
Za in te re si ra ni kan di da ti iz us troj stve GSOS-a RH pri ja ve s do ka zi ma mo gu dos ta vi adre su:
Glav ni sto Žer OS RH
Per so nal na upra va
Bau e ro va 35
10 000 za greb
Rok za pod no „e nje prižja Že je vo za 2006
Za even tual ne upi te u sve zi s nat je Ža jem se na te le fon 01/4568-553.
Svi zainteresirani kandidati koji su vež dostavili prijave po raspisanom internom natječaju za vojno-

Hrvatski vojnici uspješni na vojnom uvježbavanju u Minnesota

Dojmili se duh, zajedništvo i ponos hrvatskih vojnika

Pješački vod od 30 vojnika iz 3. korpusa Hrvatske kopnene vojske bio je tijekom srpnja na zajedničkoj dvadesetodnevnoj obuci s pripadnicima Nacionalne garde Minnesota u Središtu za obuku NG Minnesota u Camp Ripleyu. Završna ocjena američkih kolega bila je vrlo visoka, uz stalno isticanje iznimnog znanja, zalaganja, sposobnosti i truda pripadnika hrvatskog voda koji se zadovoljan i sada još spremniji vratio s vježbe

Napisao i snimio Branko TIĆAC

Kontinuirana i uspješna suradnja pripadnika hrvatskih OS i OS SAD-a traje i u ovim ljetnim mjesecima te je tijekom srpnja pješački vod od 30 vojnika iz 3. korpusa Hrvatske kopnene vojske bio na zajedničkoj dvadesetodnevnoj obuci s pripadnicima Nacionalne garde Minnesota u Središtu za obuku NG Minnesota u Camp Ripleyu. Riječ je o vojnoj vježbi CROMINN 06 čiji je cilj bio zajedničko uvježbavanje pješačkih vodova te razmjena iskustva u svladavanju vojne obuke i izobrazbe vojnika.

Pripadnike hrvatskog voda tijekom obuke pratili su zapovjednik bojne pukovnik Jon Jensen te zapovjednik satnije Delta satnik Simon Schaefer. Obuka se sastojala od više segmen-

ta, a najprije je provedeno kvalifikacijsko, refleksno i noćno gađanje iz puške M-16 koje su prošli svi naši vojnici. Usljedila je idućih dana obuka iz PSO-a (operacije potpore miru) i to najprije teoretska a potom i na terenu, te obuka CALL FOR FIRE (poziv za paljbenu potporu) čije je uvježbavanje provedeno u simulacijskom središtu u kojem je svaki pripadnik voda prošao praktičnu obuku pozivanja paljbene potpore i navođenja paljbe na cilj, kao i MEDEVAC (medicinsko izvlačenje). Novina za sve pripadnike voda bila je pozivanje paljbene potpore na engleskom jeziku, a za što moraju biti osposobljeni svi pripadnici u skladu sa standardno - operativnim postupcima.

Praktično je provedeno i uvježbava-

nje operacije CONVOY bez streljiva, a tijekom cijele rute simulirane su situacijske vježbe; zasjeda, improvizirana eksplozivna naprava i napad na konvoj u kojima se u gotovo 10 sati stalnog pokreta i aktivnosti pokazala osposobljenost pripadnika hrvatskog voda u situacijama koje ih mogu snaći u mirovnim operacijama. U nastavku je simuliran nailazak konvoja na zasjedu, eksplozija, odnosno kontakt vod je u dvije skupine po timovima uvježbavao ulazak u naseljeno mjesto, ulazak i čišćenje objekta, uništavanje neprijatelja i izvješćivanje zapovjednika, a najzahtjevniji dio bila je obuka s bojnim streljivom.

Održana je i prezentacija vojnih operacija u urbanom području (MOUT) a nastavljene su s Medevac Re-

**Zapovjednik bojne
pukovnik
Jon Jensen**

Je li bilo teško inkorporirati hrvatski vod u Vašu bojnu?

Nije bilo nikakvih problema u inkorporiranju hrvatskog voda u našu bojnu jer su vojnici došli spremni za obuku i željni novih znanja. Prilikom takve suradnje najviše me brine je li izobrazba bila odgovarajuća, je li dovoljno trajala i jesu li se vojnici dobro osjećali tijekom zajedničkih aktivnosti. Također je bilo potrebno uravnotežiti izobrazbu a to znači da hrvatski vojnici imaju mogućnost provesti vrijeme s američkim vojnicima kako bi se upoznali ali i učili jedni od drugih.

Je li izobrazba bila ista za sve vodove?

Većinu izobrazbe proveli su moji drugi vodovi. Primjer jedne od provedenih izobrazbi je osposobljavanje za uporabu jurišne puške M16. Većina je mojih vojnika tu zadaču svladale ranije, a zahtijevala je i gadanje bojnim streljivom. Izobrazba za uporabu jurišne puške M16 je svojevrnsa "ulaznica" za napredniju izobrazbu. Primjer "familijaričijske" izobrazbe koja je provedena ove godine je uvježbavanje medicinske evakuacije. Prošle godine smo saznali da hrvatski vojnici žele letjeti u helikopteru UH-60. Aktivnost smo organizirali tako da smo osigurali uvježbavanje medicinske evakuacije s medicinskom satnjicom opremljenom helikopterima pa smo obavili obje aktivnosti u sklopu jedne vježbe.

Kakva su Vaša iskustva nakon provedbe izobrazbe s hrvatskim vodom?

Moja su iskustva vrlo pozitivna, hrvatski su vojnici uspješno ispunili svaku zadaču koju smo pred njih postavili - čak i u uvjetima ekstremnih temperatura. Nisamo imali nikakvu ozbiljniju zdravstvenu nezgodu i vojnici su svakodnevno uvježbavani. Osobito me se dojmio moral i duh zajedništva hrvatskih vojnika. Jasno se vidi kako su ponosni na svoju domovinu i na to što su pripadnici OS-a RH.

quest (poziv za medicinsku evakuaciju), dok je u poslijepodnevnim satima održena i praktična obuka - izvlačenje ranjenika helikopterom iz područja operacija, te taktičko prebacivanje desetina helikopterom Black Hawk iz sastava NG Minnesota.

Sastavni dio obuke bio je i trodnevni boravak u taborskim uvjetima, tijekom kojeg su pripadnici voda prolazili obuku iz vojnih operacija u urbanom području, te pripreme za tzv. *shoot hous*. Naime, svaki pripadnik voda imao je zadaču u objektu, u kojem se nalaze mete koje predstavljaju naoružane neprijatelje, najprije bez streljiva a potom s manevarskim i na kraju s bojnim streljivom u binomima pregledati prostoriju, eliminirati neprijatelja i vratiti se istim putem. Sve se to izvodilo uz iz-

■ *Obuka se sastojala od više segmenta, a najprije je provedeno kvalifikacijsko, refleksno i noćno gadanje iz puške M-16 koje su prošli svi naši vojnici*

nimno visoke mjere sigurnosti i obveznu uporabu zaštitnih pomagala (naočale, štitnici za uši). Dogadjaji u objektu mogli su se pratiti na videozidu budući da su se sve aktivnosti snimale, te ih je moglo vidjeti i visoko hrvatsko vojno izaslanstvo koje je bilo na završetku obuke. Na kraju su provedene i noćne operacije koje su se sastojale od napada na utvrđene objekte te njihovo čišćenje, a naporni višednevni trening završio je napoljetku svladavanjem različitih pješačkih prepreka (tornjevi, ograde, prijelaz užetom...). Uspješno dakako. Završna ocjena američkih kollega bila je vrlo visoka, uz stalno isticanje iznimnog znanja, zalaganja, sposobnosti i truda pripadnika hrvatskog voda koji se zadovoljan i sada još spremniji vratio s vježbe. ■

**Zapovjednik satnije
Delta satnik Simon
Schaefer**

Jeste li zadovoljni s dosadašnjim sudjelovanjem hrvatskog voda u izobrazbi?

Vrlo sam zadovoljan s razinom sudjelovanja hrvatskih vojnika. Pokazali su veliku motiviranost i visoku razinu sposobnosti tijekom svih vojnih zadaća koje su pred njih bile postavljene. Vodstvo naše satnije održava visoke standarde koje očekujemo od naših vojnika i vaš vod je zadovoljio te standarde i pokazao se vrlo dobrim.

Što Vi kao zapovjednik satnije očekujete od ovakve zajedničke izobrazbe?

Ono što najviše očekujem je da vojnici uče jedni od drugih tijekom zajedničkog rada i izobrazbe. Najveći do našeg vremena potrošen je na to da omogućimo i američkim i hrvatskim vojnicima razmjenju iskustava, taklike, tehnika i postupaka iz njihovih matičnih nacionalnih vojski. Moja je namjera da vojnici iz obje države tijekom ove zajedničke izobrazbe uče jedni od drugih i postanu bolji jer su obogaćeni novim iskustvom.

Što biste poručili hrvatskom vodu i čitateljima našeg vojnog glasila Hrvatski vojnik?

Najprije bih se želio zahvaliti što je mojoj satniji pružena mogućnost da budemo domaćini vašem vodu. Zadovoljni smo jer smo dio suradnje i izgradnje prijateljskih odnosa te imamo mogućnost učiti od vaših vojnika. Unatoč kulturnoškim i jezičnim razlikama pokazuje se kako su vojnici svugde u svijetu slični i veseli ih izazov usvajanja novih vještina. Vrlo poštujem hrvatske vojниke i veselim se zajedničkom radu u budućnosti.

Na vratima Sahare

Sahara je jedno od posljednjih svjetskih područja koje je ispratilo kolonijalne vladare, ali još od toga doba neuspješno pokušava biti višenacionalnim kompromisom zemalja koje je okružuju i unutarnjom državom beduinske Saharawi populacije. Upravo nas je ovo zadnje i dovelo pred njezina vrata

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Puni emocija i očekivanja novog početka, malo smo govorili posljednjeg dana boravka u Laayouneu, uoči našeg rastanka i odlaska na dobivene Team Site. Iako samozatajni, bili smo već dobro nadrilani i svima uokolo pokazivali smo da jedva čekamo taj dan. Valjda nas je obuzela i spoznaja da smo stigli u potpuno drugičiji svijet, na afrički kontinent, drugi po veličini svjetski kontinent, te da uskoro odlazimo u Saharu, najveću i najpoznatiju svjetsku vrelu pustinju (Antarktik je veći, ali nije u kategoriji vrućih pustinja), sinonim za izgubljenu nadu zalutalih, lucidnost i izdržljivost rijetkih koji su je svladali i prolaznosti za sve ostale. Inače, kad smo kod samog imena Sahara ono potječe od engleskog izgovora arapskog naziva za pustinju (Sahara - arap. sahra; kamena pustinja). Velika je i strašna, toliko moćna da je od ovog nemalog kontinenta napravila nekoliko tako različitih cjelina, poput Sjeverne Afrike -koja se okrenula Atlantskom oceanu i Mediteranu, Supsaharske Afrike koja se sklonila od pustinje prema jugu ili bogate doline egipatskog Nila, najduže svjetske rijeke, na istoku. U povijesti je zapamtila mnoge narode i civilizacije. Jedni su je otkrivali zbog preživljavanja, drugi su je pochodili u ime slave svojih vladara, a treći u trgovackom povezivanju Istoka i Zapada. Mnoge je proslavila, a još više njih progutala.

Dočekavši Arape u njihovim ratnim pohodima postala je prohod-

nom jer su ovi sa sobom doveli deve koje su od toga doba simbol opstanka u Sahari.

Izgubljena trka s vremenom

Tijekom srednjeg vijeka, Sahara je uživala blagodati stečene karavanskim trgovackim rutama od sjevera prema jugu i istoku, veličajući slavu i bogatstvo pojedinih lokalnih vladara, vlasnika oaza i skloništa. No,

■ *Sahara je od najstarijih vremena opravdano bila zastrašujuća i opasna zapreka*

kako u Sahari sve ima dramatičan kraj, otkrićem jeftinije i manje ograničene, uporabne vrijednosti srednjovjekovnih trgovackih brodova, ponajprije zahvaljujući Portugalcima, sva se trgovina preusmjerila na morske puteve prijevoza i Sahara je

ponovno izgubila trku s vremenom.

Sahara je od najstarijih vremena opravdano bila zastrašujuća i opasna zapreka. Stari Egipćani samo su nadzirali obližnje oaze, Kartažani su ograničili svoje naseobine na sredozemnu obalu, a pokušaji Rimljana da osvoje Saharu ipak su se zaustavili na njezinom rubu. Zanimalje Europskoga za Saharu javilo se kasno. Iako su nizom planiranih znanstvenih istraživanja u novije vrijeme postignuti veliki rezultati, pojedini dijelovi te pustinje ostaju i dalje nepoznati.

Znanstveno objašnjenje prošlosti Sahare kaže da je to, kao manje-više i cijela Afrika, najveći kompaktni očuvani dio nekadašnje stare jedinstvene kopnene mase Gondvane (Pangea). Geološki to je najstarije razdoblje (prekambrij, arhaik), pa je kroz milijun godina reljef Afrike doživljavao mnoge mijene.

Ona je i jedno je od posljednjih svjetskih područja koje je ispratilo kolonijalne vladare, ali još od toga doba neuspješno pokušava biti višenacionalnim kompromisom zemalja koje je okružuju i unutarnjom državom beduinske Saharawi populacije. Ovo zadnje nas je i dovelo pred njezina vrata, zbog pomaganja u traženju općeprihvaćenog rješenja.

U Sahari i njenom okruženju nikada nije bilo lako doći na željeno odredište, te s toga ni mi ne očekujemo laku zadaću. Jedno je sigurno, znanja i volje imamo i potpuno smo spremni suočiti se s tim novim izazovom. ■

Prvi kontakt s Afrikom

Osim nesnosne vrućine u zračnoj luci nas je dočekala i birokratska procedura ulaska u Sudan. Srećom, domaćini su bili vrlo ažurni, te smo nakon preuzimanja prtljage i samo 45 minuta čekanja napokon ugledali stari tim

Iz Sudana Andrija MIHANOVIĆ

■ Nakon što se stara ekipa potkraj srpnja napokon (zasluženo) vratila doma, nova je počela popriličnim intenzitetom preuzimati svoje svakodnevne obveze

Kada smo u predvečerje te srijede izšli iz zrakoplova imali smo osjećaj kao da je netko uključio fen na maksimalnu snagu i stavio ga uz nas. Prvi kontakt s Afrikom je bio "vruć". Ništa drugo se i nije moglo očekivati od supsaharskog podneblja - vrućina i pijesak u zraku.

Namjerno sam počeo pisati svoj prvi članak iz ove misije s najupečatljivijim trenutkom od našeg dolaska. Osjećaj koji izazove prvi dodir s novim područjem u koje dođete, mirisi koji vas okruže od trenutka sliaska na autobusnu postaju, željeznički kolodvor ili zrakoplovnu stajanku su oni koji će svakome putniku najduže ostati u sjećanju. Meni je uvijek prva impresija bila važna, ne zbog toga što je to imalo najveći utjecaj na moj sud o nečemu, već zbog toga što taj osjećaj najintezivnije ostaje u pamćenju.

Osim nesnosne vrućine u zračnoj luci nas je dočekala i birokratska procedura ulaska u Sudan. Srećom,

domaćini su bili vrlo ažurni, te smo nakon preuzimanja prtljage i samo 45 minuta čekanja napokon ugledali stari tim (a to je bilo više nego dobro od mojih početnih očekivanja). Mario, Ante i Tiho su nas čekali ko' ozebli sunce - 15 mjeseci odvojenosti od obitelji ipak je previše, posebice kada si tisućama milja daleko i na drugom kontinentu.

Primopredaja dužnosti i polaganje vozačkog

Prvi dani provedeni u Kartumu su protekli u strci. Srećom da smo imali priliku nekoliko dana provesti s momcima i odraditi koliko-toliko normalnu primopredaju dužnosti, te uvođenje u posao. Zahvaljujući olakotnoj okolnosti da smo pet dana proveli svi zajedno većina *check in* procedura za naš tim, kao i *check out* procedura za stari tim je prošla bezbolno. Svaki dan smo upoznavali neka nova lica, a popamtiti sve urede, ključne osobe i mjesta oko kojih će se

vrtjeti naš život sljedećih 12 mjeseci iziskivalo je popriličnu umještost.

Posebno zanimljivo iskustvo je bila "obuka" vožnje po kartumskim ulicama. Da bi se u tome moglo "uživati" prvo je trebalo položiti vozački test kod ovlaštenog predstavnika UN-a. Trema je bila ista kao u studenome 1991. kad sam prvi put pristupio polaganju vozačkog ispita u Splitu. A ima tu i nekih sličnosti - tada sam napravio krug oko Sportskog centra "Gripe" u trajanju od 5 minuta, a ovde sam napravio dir oko jednog (ako se to tako može nazvati) bloka zgrada. Tko god planira voziti po Kartumu i očekuje da će se susresti s uređenim prometom kao u nekom od naših gradova, odmah na početku shvati da je to iluzija. Osnovno pravilo je da istodobno vrijede sva pravila. Za stići na odredište treba mnogo umještosti i strpljenja. Ali, najugodnije me iznenadila činjenica da domicilno stanovništvo zbog cijele situacije ni u jednom trenutku ne pokazuje nervozu. Samo jedan smješak vam otvoriti pravo prolaza u raskriju (naravno, prethodno se za to pravo treba ipak izboriti laganim naguravanjem s ostalima). Tiho mi je kazao jedno zlatno pravilo za vožnju po gradu: "Ne žuri nigdje - imaš godinu dana da stigneš na bilo koju lokaciju" (tolikoj je očekivano trajanje misije do rotacije našega tima).

Nakon što se stara ekipa potkraj srpnja napokon (zasluženo) vratila doma, nas smo trojica počeli popriličnim intenzitetom preuzimati svoje svakodnevne obveze. Ja ću najviše biti usredotočen na obuku vojnih promatrača koji se upućuju u jedan od sektora, ali o tome i ostalim zanimljivostima života u Sudanu - dojmovi se tek slažu. ■

U Rumunjskoj održan aeromiting *ROIAS 2006*

Prvi međunarodni nastup akrogrupe

Krila Oluje

Nastup naše akrogrupe Krila Oluje izazvao je veliku medijsku pozornost rumunjskih nacionalnih TV kuća. I to stoga jer je to bio njihov prvi međunarodni nastup i što u svom sastavu imaju satnicu Dianu Doboš, koja je za sada jedina žena među pilotima akrogrupa u svijetu, te je na aeromitingu bila jedina žena koja je aktivno nastupala u letačkom dijelu programa

Napisao i snimio Andrija ŽARINAC

Aeromiting ROIAS 2006 (Romanian International AirShow) održao se u Rumunjskoj, u gradu Constanti na obali Crnog mora. Domaćin svim sudionicima, a ujedno i glavni organizator manifestacije bilo je rumunjsko ratno zrakoplovstvo. Kao mjesto cijelog događaja odabrana je obližnja zrakoplovna baza "Mihail Kogalniceanu" koja je u svojoj svakodnevnoj operativnoj funkciji označena kao NATO baza.

Povod održavanju aeromitinga je proslava stogodišnjice leta u Rumunjskoj. Naime, davne 1906. godine rumunjski pionir zrakoplovstva imenom Trian Vuia konstruirao je svoj prvi zrakoplov, i izveo prvi mehaničko upravljeni let sa svojim zrakoplovom koji je po izgledu podsjećao na automobil s krilima.

Pripreme za sudjelovanje zrako-

plova iz sastava HRZ-a i PZO-a na ROIAS-u počele su mjesec dana ranije zbog dobivanja svih potrebnih odobrenja, kako domaćih tako i međunarodnih institucija.

Rumunjsko ratno zrakoplovstvo pokazalo se kao izvrstan domaćin i organizator. Svi sudionici su lijepo i dostoјno dočekani, a organizirani hotelski smještaj u obližnjem turističkom središtu Mamaia pokraj Constante, teško će se nadmašiti u nekim sljedećim aktivnostima.

Akrogrupa Krila Oluje odmah se prvi dan po dolasku na brifingu upoznala s letačkim programom i sigurnosnim pravilima, te su izveli i trening let kako bi organizator mogao procijeniti program koji izvode te im dati dopuštenje za daljnje sudjelovanje na manifestaciji. Nakon slijetanja piloti su dobili riječi pohvale i punu suglasnost za letač-

ki program iduća dva dana.

Prvi dan aeromitinga bio je rezerviran za VIP goste i djelomično za javnost, a nastupili su svi sudionici u letačkom programu. Nastup naše akrogrupe izazvao je veliku medijsku pozornost rumunjskih nacionalnih TV kuća zbog toga jer im je to bio prvi međunarodni nastup i prvo predstavljanje svjetskoj zrakoplovnoj javnosti, ali i zato što u svom sastavu imaju satnicu Dianu Doboš, koja je zasad jedina žena među pilotima akrogrupa u svijetu, te je na aeromitingu bila jedina žena koja je aktivno nastupala u letačkom dijelu programa.

Inače cijeli je aeromiting bio izvrsno medijski popraćen. Nekoliko nacionalnih TV kuća redovito je uživo izvješćivalo s manifestacije, dok je jedan TV program cijeli dan uživo prenosio sva zbivanja na airshowu.

Čestitke Frecce Tricolori i Turkish Stars

Drugi dan vikenda aeromiting je od ranih jutarnjih sati bio otvoren za javnost. Brojni posjetitelji koji su se slijevali prema zrakoplovnoj bazi izazvali su totalni prometni kolaps. Kako bi tehničari na vrijeme pripremili zrakoplove za let, morali smo za dolazak do baze angažirati policijsku pratnju.

Nastup Krila Oluje je prošao izvrsno i zapaženo i kod posjetitelja i kod sudionika. Piloti su dobivali pohvale i čestitke od gotovo svih predstavnika na aeromitingu, a čestitke ostalih akrogrupa kao što su *Frecce Tricolori* i *Turkish Stars* dovoljno govore u prilog tome kako se nemamo čega sramiti, te kako smo u vrlo kratkom roku (manje od godinu dana) stvorili reprezentativan način predstavljanja svoje zemlje i Oružanih snaga u svijetu.

Kliku su pozornost i zanimanje privukli naša cura i dečki iz Krila Oluje vidjelo se i nakon nastupa kad su se uputili među posjetitelje. Otprije za prvih 20 m prolaza kroz dio u kojem su bili gledatelji trebalo nam je oko sat vremena. Gotovo svi su tražili autograme i fotografiranje. Tu se pokazalo kako promidžbenih materijala nikad dovoljno, i to je nešto s čime se moramo ozbiljnije pozabaviti ako hoćemo još bolje predstaviti svoju zemlju i OS.

Konačnu potvrdu uspješnosti Krila Oluje su dobila na Hangar Partyju

■ Za sve sudionike domaćini su priredili tradicionalan doček

kad su svi prisutni sudionici iskazali oduševljenje i uputili pljesak kakav dobivaju samo najveći na airshowu.

Osim spomenutih svjetski poznatih akrogrupa, na ROIAS-u su bili prisutni Švicarci sa svojom skupinom PC-7 Demo Team. Od pojedinačnih demotimova u programu su se isticali Nizozemci svojim F-16 Demo Teamom, Česi s helikopterom MI-24, švedski JAS-39 Gripen, francuski Mirage 2000 i zrakoplovska tvrtka Allenia transportnim zrakoplovom C-27J Spartan kojim su piloti pokazali sve elemente u letu koje inače izvodi jedan lovački ili akrobatski zrakoplov.

Statički prikaz je obilovao izložbenim eksponatima rumunjskog ratnog zrakoplovstva, a osim njih moglo se razgledati njemačke F-4 Phantom II, A-10 iz sastava USAF-a, belgijske F-16 obojene u posebnu "Tiger Meet" shemu, RAF-ove Jaguare i još nekolicinu zrakoplova iz raznih zemalja čije bi nam nabranjanje oduzelo previše prostora.

Kao posebna atrakcija bilo je prvi put

predstavljanje javnosti novih verzija Gripena JAS-39 C i D. Gripen International je na ovaj airshow doveo čak četiri zrakoplova iz sastava švedskog ratnog zrakoplovstva. Kabina zrakoplova izgleda impresivno te je donekle promijenjena i prilagođena međunarodnom tržištu u odnosu na ranije inačice A/B ovog zrakoplova.

Ova zrakoplovna manifestacija je za HRZ i PZO imala veliku važnost stoga što je prvi put izvan granica RH upućen veći broj zrakoplova (ukupno 7), dok su dosad samo jedan ili dva zrakoplova odlazili na vojne vježbe ili manifestacije sličnog tipa. Također smo dokazali kako se može izvesti prelet na udaljenu zračnu luku s usputnim stajanjem za popunu goriva, i to poštujući sva propisana međunarodna ICAO pravila, a time su naši piloti dobili veliko iskustvo sudjelovanja u međunarodnom prometu.

Ne smijemo zaboraviti ni posadu zrakoplova AN-32B koja je svojim sudjelovanjem u ovoj aktivnosti dala svoj doprinos s logističkom potporom i prijevozom tehničkog sastava do Constante i natrag. AN-32B je također bio sudionik na statičkom displayu.

Nakon uspješno okončanog prvog međunarodnog nastupa našoj akrogrupi Krila Oluje, koja je svoju prvu obljetnicu imala upravo na Dan pobjede 5. kolovoza, možemo samo poželjeti još mnogo nastupa na međunarodnoj sceni, te da na taj način dostojno i uspješno predstavljaju Hrvatsku i njezine oružane snage.

■ Nastup Krila Oluje je prošao izvrsno i zapaženo i kod posjetitelja i kod sudionika

Održano sedmo natjecanje za odabir najboljeg ročnika HKoV-a u Virovitici

Dvostruko slavlje 16. trbr

Ročni vojnik drugog naraštaja 2006., Mario Kovačević, inženjer ratarstva iz Zrinskog Topolovca kraj Bjelovara, pripadnik 16. trbr pobjednik je završnog 7. natjecanja za najboljeg ročnog vojnika HKoV-a održanog u Virovitici od 7. do 11. kolovoza. Mario je dvostruko slavio jer je i njegova ekipa 16. trbr prvak u ekipnom dijelu natjecanja

Napisao i snimio Dubravko BEDEKOVIĆ

Na natjecanju održanom u Virovitici, u nadasve bespriječornoj organizaciji cijelokupnog dočasničkog lanca HKoV-a i 15. potrbr kao domaćina, za čiju izvedbu je brigadni general Josip Stojković, izaslanik zapovjednika HKoV-a izjavio: "... da će je u idućem natjecanju biti teško dostići, a još teže nadmašiti; Mario Kovačević je u konkurenciji od 31 natjecatelja iz osam ekipa, koji su se natjecali u osam disciplina bio pobjednik u njih šest s ukupno 85,7 osvojenih bodova, što je za 4,7 više od drugoplasiranog Tomislava Fugaša iz 15. potrbr, odnosno 5,6 više od trećeplasiranog Krešimira Džepine iz 204. brigade PZO-a, te tako zasluzeno ponio značku najboljeg vojnika koju mu je uručio brigadni general Stojković i deset dana nagradnog dopusta od zapovjednika HKoV general pukovnika Marijana Marekovića. Mario je zamalo odnio pobjedu u motoričkoj provjeri; trčanj na 3200

metara, sklekovima i podizanju trupa, gdje ga je za 0,2 boda prestigao drugoplasirani Tomislav Fugaš iz 15. potrbr, ali je zato briljirao u usmenom testu u provjeri općevojnih znanja, rastavljanju i sastavljanju automatske puške, teoretskom i praktičnom ispitu iz pružanja prve pomoći, te orientaciji uz pomoć kompasa, kao i u brzini i pravilnosti stavljanja zaštitne maske, održanima u netaknutoj prirodi vojnog poligona "Gakovo" nedaleko od Virovitice. Bolji od njega za pola boda i u izradi streljačkog zaklona za ležeći stav bio je drugoplasirani Fugaš iz 15. potrbr, te Mariov kolega Željko Krajcar iz 16. trbr, koji je s četvrtog mjesta iz prvog dana natjecanja, završio u konačnici na šestom mjestu. U gadanju automatskom puškom Mario je bio četvrti, dok je u toj disciplini najbolji bio osmoplasirani Tomislav Bogdanić iz Središta za obuku pješaštva Pula. Od osam ekipa koje su nastupile, pehar

su kući ponijele 204. brigada PZO-a za osvojeno treće mjesto s osvojenih 229,6 bodova, Središte za obuku pješaštva Pula s osvojenih 232,4 boda za drugo mjesto, a pehar im je uručio zapovjednik 15. potrbr pukovnik Miodrag Hokman, dok je voditelju pobjedničkog tima, 16. trbr naredniku Tomislavu Mareticu pehar za osvojeno prvo mjesto ekipno, te prijelazni pehar uručio 1. dočasnik HKoV-a, časnički namjesnik Marijan Bogović.

Bez pehara su ostale četvrtoplascirane ekipa 15. potrbr Središte za obuku pješaštva Sinj, 33. inženjerijska brigada, 201. brigada PZO-a i Središte za obuku pješaštva Koprivnica.

Svi natjecatelji, kao i voditelji timova, te ocjenjivači ovog natjecanja primili su od domaćina uspomenice i prigodne darove koje je osigurala 15. potrbr u suradnji s gradonačelnikom Virovitice Zvonkom Kožnjakom, županom Virovitičko-podravske župe-

Predani prvi minobacači AMOS

NA PRIGODNOJ svečanosti održanoj u pogonu tvrtke Patria u finskom gradu Vammala službeno su finskoj vojsci predana prva dva oklopna vozila AMV opremljena minobacačem AMOS. AMOS (kratica za Advanced Mortar System - napredni minobacački sustav) je moderni kupolni modularni minobacač prilagođen ugradnji na razna podvozja. Razvile su ga finska Patria i BAE Systems Hägglunds iz Švedske.

Za proizvodnju AMOS-a osnovana je zajednička tvrtka Patria Hägglunds koja je od finske vojske 2003. primila narudžbu za dostavu 24 AMOS-a. Predaja finskoj vojski planirana je od 2006. do 2009., a ukupna cijena programa iznosi više od 100 milijuna eura. Finska je kao podvozje izabrala Patrijino oklopno vozilo AMV pogonske konfiguracije 8x8.

Sustav AMOS je kupolni dvocijev-

ni minobacač kalibra 120 mm, riječ je o sustavu koji je zadnja riječ tehnologije na području kupolnih sustava. Može djelovati autonomno uz znatnu paljbenu moć, ima mogućnost izravnog i neizrav-

nog paljbenog djelovanja. Može ostvariti učinak istodobnog pada više projektila na cilj, a maksimalni dolet iznosi 10 km. Opremljen je sustavom za automatizirano manipuliranje streljivom i snažnim računalom za upravljanje paljbom.

AMOS proizvodi tvrtka Patria Hägglunds Oy koja ima sjedište u finskom gradu Tampere. Tvrktu su osnovale finska Patria i švedska Al-

Patria

vis Hägglunds. Posao je podijeljen tako da oružje razvija Patria kao tvrtka s velikim iskustvom na tom području dok je Alvis Hägglunds odgovoran za kupolu kao ekspert na tom području te za marketing na stranim tržištima. Osim posla s AMOS-om Patria Hägglunds dostavlja finskoj vojski BVP CV9030 FIN.

M. PETROVIĆ

AgustaWestland predstavila AW149

NA NAJVEĆOJ ovogodišnjoj međunarodnoj zrakoplovnoj manifestaciji „Farnborough International Airshow“ tvrtka AgustaWestland predstavila je svjetskoj javnosti detalje novog višenamjenskog vojnog helikoptera AW149. Riječ je o helikopteru nove generacije koji je namijenjen širokom spektru zadaća, kako u vojne tako i u redarstvene svrhe.

Na određeni način smatraju ga i „uvećanom“ inačicom helikoptera AW139 u koju će moći stati maksimalno 16 ljudi, odnosno 12 s opremom. Poput AW139 imat će bočna pokretna vrata koja omogućavaju brz ulazak, odnosno izlazak iz helikoptera. Krstareća brzina AW149 bit će oko 295 km/h, a petokraki glavni rotor

pokretat će dva Pratt & Whitneyeva turbovratilna motora svaki jačine 2000 KS. Maksimalna težina na polijetanju iznosi 7 tona, a maksimalni dolet koji može postići je 740 km, odnosno u zraku može ostati najviše 3,5 sata. Duljina helikoptera je 16,91 m, visina je 5,05 m, a diameter glavnog rotora iznosi 14 m. Uz strojnici 7,62 mm na bočnim vratima, helikopter AW149 će moći na vanjskim nosačima nositi široki spektar naoružanja, a ti vanjski no-

sači moći će se prilagoditi i za nošenje različite vrste „korisnog“ tereta. Od naoružanja na vanjskim nosačima u raznim kombinacijama može nositi lansere 7/12/19 za nevođene rakete od 70 i 81 mm, te podvjesnike za teške strojnica od 12,7 mm, odnosno 20 mm. Uz to, na vanjskim nosačima, odnosno lanserima moći će nositi i navođene projektilje zrak-zemlja i zrak-zrak, iako zasad u javnosti ne iznose više detalja o toj vrsnosti naoružanja. Paket avionike temelji se na MIL-STD-1553B sabirci podataka, s 4 višefunkcijska prikaznika u boji veličine 6x8 koji se pak temelje na AMLCD (active matrix liquid crystal displays) matrici. Poput AW139 pilotska kabina je u cijelosti prilagođena NVS (Night Vision System), a u standardnu konfiguraciju opreme ulazi i FLIR senzor koji je smješten ispod nosne sekcije.

I. SKENDEROVIC

Novi švedski raketni bacač

ŠVEDSKA je uprava za obrambene nabave FMV od švedske tvrtke Saab naručila nove ručne raketne bacače (RRB) u vrijednosti od 500 milijuna švedskih kruna. Naručen je RRB poznat pod oznakom NLAW (Next generation Light Antitank Weapon, odnosno lako protoklopno oružje nove generacije). NLAW će u švedskoj vojsci imati oznaku Robot 57.

To je druga velika narudžba za NLAW, prva je ona britanskog ministarstva obrane za opremanje britanske vojske novim RRB-om. Vrijednost britanskog posla iznosi oko 4 milijarde kruna. Glavnina će se oružja za potrebe britanske vojske proizvesti u pogonima Thalesa u Belfastu.

NLAW je moderni RRB namijenjen borbi protiv modernih tenkova i svih drugih oklopnih i zaštićenih ciljeva. Prilagođen je djelovanju u urbanom okruženju. Cilj napada na dva moguća načina, odozgora ako je riječ o snažno oklopljenim ciljevima koje je teško uništiti izravnim pogotkom u oklopno tijelo. Drugi je način izravni napad po crti ciljanja, a rabi se za napad na slabooklopljene i neoklopljene ciljeve. Učinkoviti domet je od 20 do 600 metara. Može se ispaliti i iz ograničenog, zatvorenog prostora. Opremljen je elektroničkim sustavom za ciljanje koji olakšava gađanje pokretnih ciljeva jer može proračunati potrebno pretjecanje i tako povećati šansu za pogodak pokretnog cilja.

Masa oružja je 11,6 kilograma, jednokratno je i nakon opaljenja se odbacuje. Imo mogućnost postavljanja dodatnog noćnog ciljnika. Projektil je spremlijen u zapečaćenom kontejneru iz kojeg se i ispaljuje. Ne traži nikakvo posebno održavanje, jednostavno se uskladišti u odgovarajućim uvjetima i u slučaju potrebe podijeli vojnicima.

M. PETROVIĆ

Irskoj dopremljen prvi AW139

SREDINOM kolovoza na ceremoniji koja je održana u talijanskom Vergiateu između tvrtke AgustaWestland i predstavnika irskog zrakoplovnog korpusa obavljen je primopredaja prvog helikoptera AW139. Irska je za potrebe svog zrakoplovstva naručila ukupno 4 helikoptera AW139, a u svrhu usvajanja novog zrakoplova početkom ove godine u Italiju je poslana prva skupina letačkog i zrakoplovno - tehničkog sastava radi tipske preobuke koja će trajati do listopada ove godine. Do sredine studenoga bit će dopremljen i drugi helikopter, kada se i planira prelet oba helikoptera u irsku zrakoplovnu bazu Baldonnel. Preostala dva helikoptera bit će dopremljena do ljeta iduće godine. Uz brojne vojne potrebe, poput prijevoza ljudstva, opre-

me, sudjelovanja u raznim vježbama i operacijama irskih Specijalnih snaga, obuke i trenaže letačkog sastava, irski zrakoplovni korpus svoje nove helikoptere kani rabiti i za civilne svrhe kao što su medicinski letovi, SAR letovi, te VIP transport. Irska je nove helikoptere nabavila na temelju natječaja koji je okončan u prosincu 2004., kada je zaključen ugovor za kupnju 4 helikoptera AW139 za iznos od 48,4 milijuna eura. Prije narudžbe, odnosno kupnje AW139, Irska je kupila i dva helikoptera EC135 koji se odnedavno nalaze u operativnoj uporabi, i za koje je tvrtki Eurocopter SAS plaćeno nešto manje od 12 milijuna eura.

Nakon Italije, Ujedinjenih Arapskih Emirata, Omana, Estonije, Malezije i Španjolske Irska je postala sedmi

"državni" operater na tom tipu helikoptera, koji se odlučio na kupnju te platforme za potrebe neke od svojih državnih službi, odnosno Irska je prva zemlja koja je dosad helikopter AW139 temeljno nabavila za vojne svrhe. Od 2001. kada je prvi produkcijski primjerak

helikoptera AW139 poletio na svoj prvi probni let do danas je raznim naručiteljima dopremljeno više od 150 letjelica (do lipnja ove godine naručeno je više od 190 helikoptera). Helikopter AW139 pripada novoj generaciji srednjih dvomotorskih višenamjenskih helikoptera, a u svojoj kategoriji po svojim tehničkim odlikama i letnim performansama jedan je od najnaprednijih. Njegovi proizvođači vole isticati kako AW139, u odnosu na druge helikoptere te kategorije, ima najviše mesta u transportnom dijelu, a u letnim performansama u odnosu na druge helikoptere ima najveću pričuvu snage za što su zaslužna dva turbovratilna motora Pratt & Whitney PT6C-67C (svaki jačine 1679 KS). Istoču i to kako je AW139 odlično iskoristiva platforma za široki spektar zadaća poput SAR (Search And Rescue) misija, nadzora iz zraka, različitog transporta roba i ljudi (u klasičnoj putničkoj konfiguraciji može stati do 15 ljudi, dok se u MEDevac konfiguraciju može smjestiti do 6 nosila s pratećim četveročlanim pratećim medicinskim osobljem).

I. SKENDEROVIC

Modifikacija švedskih pušaka

ŠVEDSKA je uprava za obrambene nabave FMV sklopila sa švedskom tvrtkom Saab Bofors Dynamics ugovor o modifikaciji postojećih jurišnih pušaka AK5. Puške rabi švedska vojska kao temeljno oružje. Ugovor je vrijedan 260 milijuna švedskih kruna, a predviđa modernizaciju oko 40 000 pušaka. Provoditi će se u pogonu u gradu Eskilstuna u iduće četiri godine.

AK5 je u osnovi jurišna puška FNC belgijska tvrtke FN Herstal koju su Švedani prilagodili svojim potrebama. Puška je sredinom 80-ih godina prošlog stoljeća prošla op-

sežnu modifikaciju prije ulaska u naoružanje švedske vojske kao AK5. Modifikacija je obuhvatila izmjene na kundaku, ciljničku, ručici zapinjača, zatvaraču, braniku okidača, poluzi kočnice. Cilj je svih tih izmjena bio prilagoditi pušku uporabi u uvjetima velike hladnoće i snijega karakterističnih za veći dio Švedske te olakšati uporabu u rukavicama.

Kalibar puške je 5,56 mm NATO, dugačka je 1008 milimetara s otvorenim kundakom, a 753 mm sa

sklopljenim. Dužina cijevi je 450 mm, a masa puške je 3,9 kilograma. Puni se spremnikom od 30 metaka, brzina paljbe iznosi 650 metaka u minuti.

M. PETROVIĆ

Produljen najam švedske podmornice

ŠVEDSKO ministarstvo obrane odobrilo je zahtjev švedske ratne mornarice za novim ugovorom o najmu dizelske električne jurišne podmornice klase Gotland američkoj ratnoj mornarici. Podmornica je namijenjena provođenju obuke za protupodmorničku borbu u sklopu vježbi u Tihom oceanu. Upravljanje podmornicom obavljat će švedska posada, dok će američka posada tijekom obuke služiti samo kao promatrači.

Ministarstvo obrane odobrilo je produljenje najma HMS Gotland na jednu godinu. Tijekom jednogodišnjeg razdoblja najma podmornice, koji je počeo u srpnju 2005. pod-

mornica je uspješno izbjegavala sve zapreke površinske flote američkih brodova i ratnog zrakoplovstva.

Protivničke snage u vježbi lova na podmornicu uključivale su nosače zrakoplova, zračne te napadne jedinice. Pokazalo se kako je glavnu ulogu prilikom vježbi skrivanja i izbjegavanja imala zračno-neovisna propulzija (Air Independent Propulsion - AIP) podmornice.

S podvodnom istisninom od 1500 t, duljinom od 60,5 m i promjerom trupa od 6,2 m podmornica HMS Gotland primljena je u službu 1996. U glavnoj strojarnici smještena su dva MTU 16V 396 dizelska motora koji omogućuju podvodnu brzinu od 20 čvorova i površinsku od 11 čvorova. Dva Kockumsova Stirling motora V4-275R sa svojim vlastitim generatorima, rabeći helij kao radni medij, a pogonjeni dizelskim gorivom i tekućim kisikom, razvijaju snagu od

75 kW svaki. Opterećenje pomoćnih uređaja potrebnih za normalno funkcioniranje života u podmornici procijenjeno je na 75 kW, a oko 50 kW potrebno je za postizanje op hodne brzine od 5 čvorova. HMS Gotland ima šest torpednih cijevi, četiri promjera 533 mm i dvije 400 mm, za teška torpeda Bofors Tip 613 i laka torpeda Tip 432, a u ležištima torpeda može nositi 18 mina. Posada se sastoji od 28 članova.

Švedska podmornica Gotland prva je konvencionalna podmornica na

svijetu projektirana i izvedena s pogonom nezavisnim o vanjskom zraku. Takav pogon podmornici osigurava produljenu podvodnu plovidbu koja se mjeri u tjednima.

M. PTIĆ GRŽELJ

Gradnja posljednjeg nosača zrakoplova klase Nimitz

BRODOGRAĐEVNA tvrtka Northrop Grumman Newport News nedavno je okončala opremanje brodskim vijcima desetog i posljednjeg nosača zrakoplova klase Nimitz, USS George H.W. Bush (CVN-77). Izgradnjom novih brodova u klasi, poboljšana su mnoga svojstva i karakteristike nosača zrakoplova, a skladno takvom ažuriranju projekta, na USS George H.W. Bush ugrađena su četiri vijka izrađena prema novom projektu, svaki mase 27,2 tone.

Novi propeleri sličnih su dimenzija te su izrađeni od istog materijala kao i oni ugrađeni na prethodno izgrađene nosače zrakoplova, a razlike se očituju u obliku krila vijka koji su projektirani na način da smanje is-

trošenost i eroziju na krajevima krila.

U sukladu s izjavom tvrtke Northrop Grumman opremanje brodskim vijcima označava ključnu točku u gradnji desetog nosača zrakoplova u klasi te je time završena gradnja trupa do razine vodne linije broda.

Također, novi brodski vijci bit će namijenjeni novoj generaciji američkih nosača zrakoplova CVN-21 a isto tako bit će ugrađeni na nosač

bojan najnovijom tehnologijom i bojama. Poput svog prethodnika, karakterizira ga projekt koji se znatno razlikuje od projekta ostalih nosača zrakoplova iz te klase. Forma njegova pramca je reprojektirana znatno više u "bulb" oblik kako bi se povećala hidrodinamička učinkovitost, odnosno smanjio otpor. Poletna paluba je također reprojektirana i poboljšana u odnosu na ostale nosače

klase Nimitz kako bi se olakšale operacije slijetanja i uzljetanja zrakoplova.

Kršenje posljednjeg nosača zrakoplova u klasi Nimitz je zakazano za listopad ove godine dok je primopredaja američkoj mornarici predviđena za kraj 2008. godine

M. PTIĆ GRŽELJ

zrakoplova USS Carl Vinson koji se trenutačno nalazi na opsežnom pregledu trupa i brodskih sustava u brodogradilištu u Newport Newsu.

Preostale nove projektne značajke za USS Goerge H.W. Bush uključuju modernizirani sustav punjenja goriva namijenjen avionima, kaljužni sustav te je podvodni dio trupa

NA SLUŽBENOJ ceremoniji koja je 3. kolovoza održana u St. Louisu, između predstavnika proizvođača aviona tvrtke Boeing, i niza njihovih podugovarača, i US Navy objavljena je primopredaja prvog proizvodnjskog aviona EA-18G Growler. Predstavnici US Navya navode kako je za njih to nedvojbeno velik trenutak jer s Growlerom dobivaju vrlo suvremenu i moćnu platformu za elektroničko djelovanje, a pritom su s novim pristupom razvoju tog aviona i suradnjom s Boeingom, i nizom drugih tvrtki, uspjeli uštedje-

Prvi produžni EA-18G Growler

ti znatna novčana sredstva. Primopredajom EA-18G Growlera, i njegovim uvođenjem u inicijalnu operativnu uporabu, u mirovinu će biti poslana tridesetogodišnja mornarička uzdanica EA-6B Prowler, koja se u mornaričkoj službi nalazi od 1971. godine.

U US Navyu navode i to kako u razvoju EA-18G Growlera nisu kretali radi želje da se elektroničko djelovanje održi na dosadašnjoj visokoj razini, nego i radi činjenice, odnosno svijesti kako će se potrebe za takvim djelovanjem i potencijalima u budućnosti znatno povećati, a s Growlerom smatraju kako mogu adekvatno odgovoriti takvim izazovima. Također, u US Navyu su svjesni koliko im postojeća platfor-

ma EA-6B Prowler značila, odnosno još uvijek znači u obavljanju vrlo važnih misija, pogotovo na nebu iznad Afganistana i Iraka, te s velikim očekivanjima očekuju što skorije uvođenje EA-18G Growlera u punu operativnu uporabu. Jedna od temeljnih namjena Growlera su AEA (airborne electronic attack) zadaće, te je u tu svrhu opremljen na prednom elektroničkom opremom, koju je razvila i integrirala na njega, tvrtka Northrop Grumman Corporation. Uz to Growler će biti opremljen istim arsenalom suvremenog naoružanja koje nosi F/A-18E/F Super Hornet, uz također napredan paket senzorske, komunikacijske i navigacijske opreme.

I. SKENDEROVIC

Northrop Grumman

Laseri nove generacije

Razvojni laboratorijs razvijaju nove generacije lasera snage 100 kW i više

Pripremio Marijo PETROVIĆ

Lasersko oružje već dugo pobuduje maštu, ali logistika, veličina i cijena problemi su koji su dovodili do kašnjenja te raznih razočaranja. Iako su kemijski laseri otvorili vrata ka oružju izravne energije i megavatne snage, njihova veličina i logistička složenost sprječili su ih u zamjeni ili dopunjavanju taktičkog oružja borbenim letjelicama te borbenim vozilima.

Posljednji uspjesi u razvoju lasera čvrstog stanja napokon bi mogli omogućiti postavljanje oružja izravne energije na taktičke platforme. Izrada jednog 100 kW-tnog lasera čvrstog stanja, dovoljno kompaktnog i jednostavnog kako bi stao u taktičko vozilo te se iz njega i radio, ima potencijala za prevagu ka oružjima direktnog energije.

Zajednički ured za tehnologiju lasera visoke energije (JTO) prošlog je ljeta poslao tim iz MIT Lincoln Laboratory kako bi se ispitale četiri inačice lasera čvrstog stanja koje su razvile tvrtke Northrop Grumman, Lawrence Livermore Laboratory, Textron, te Raytheon. U prosincu je JTO obabrao dvije tvrtke za sljedeću fazu zajedničkog programa lasera čvrstog stanja i velike snage (JHPSSL). Ugovornici su dobili finansijska sredstva u vrijednosti 30 milijuna USD (tvrtka Textron) i 60 milijuna USD (tvrtka Northrop Grumman) za trogodišnji rad na izradi lasera čvrstog stanja snage 100 kW. Iako su ispali iz igre, tvrtke Livermore i Raytheon nastavljaju s radom na laserima čvrstog stanja.

Northrop Grumman, radeći u sek-

toru svemirske tehnologije (sjedište tvrtke je u mjestu Redondo Beach, California, USA), kombinirao je višestruke snopove male snage kako bi se formirao jedan snažni laser. Ovaj pristup rabi itrij-aluminij-granat (YAG) kao laserski materijal te ga kombinira s glavnim oscilirajućim pojačalom snage koje pak uzima snopove male snage i pojačava ih u stupnjevima. Prema tumačenju tvrtke Northrop Grumman, sjedinjavanje snopa omogućuje povećanje snage. Za drugu fazu programa, tvrtka je sastavila dva laserska lanca koji se pak sastoje od četiri pojačivačka modula - svaki na 5 optičkih klupa dužine 3,65 metara svaka. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Vozila novog doba (II. dio)

Osim američkog programa FCS drugi najveći program razvoja nove generacije borbenih vozila je britanski FRES.

Planirana vrijednost programa FRES je oko 14 milijardi funti uz nabavu više od 3500 novih vozila

Igor SKENDEROVIC

Razlog zašto su uz Amerikance upravo Britanci pokrenuli program razvoja obitelji borbenih vozila budućnosti je u tome što su njihove vojske najmodernije svjetske vojske. Ta se modernost odnosi i na doktrinarni, ali i na tehničko-materijalni dio. Upravo američka i britanska vojska danas najviše sudjeluju u mirovnim operacijama diljem svijeta, te imaju najviše iskustava i "naučenih lekcija" iz takvog tipa operacija. A te su međunarodne operacije i potreba za brzim premještanjem snaga na krizno područje u drugom dijelu svijeta oni elementi koji su najzastupljeniji u popisu poslova moderne vojske. A sutrašnjica takve trendove donosi vojskama svih onih država

koje žele aktivno djelovati u međunarodnim odnosima.

Potreba za pokretljivosti i fleksibilnošću nameće mnoštvo novih trenađova. Jedan od dugoročno najzanimljivijih je jača orientacija na lakše snage. Lakše u smislu njihove mase, a ne paljbine moći i ukupne učinkovitosti. Lakše snage zato se moraju što jednostavnije prevoziti, ponajprije transportnim avionima. Tu je, slijedom prilika zasad postavljena granica na 18 tona jer je to nosivost transportnog aviona C-130 Hercules.

Riječ je o najzastupljenijem transportnom avionu na zapadu koji čini najveći dio zračnotransportne flote mnogih viskorazvijenih država. Čak i američka vojska, koja ima dva

znatno veća i sposobnija transportna aviona, C-17 Globemaster i golemi C-5 Galaxy, mora vrlo ozbiljno računati na Hercules u budućnosti jer im on čini znatan dio zračno-transportne flote. I zbog tog je razloga postavljena granica od 18 tona kako bi se osiguralo da vozilo može prevesti Hercules.

Neki analitičari upozoravaju na probleme koje ta granica izaziva jer je praksa pokazala kako masa od 18 tona često nije dovoljna da bi se malo veće gusjenično ili kotačno 8x8 vozilo dovoljno dobro zaštitilo oklopom. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Borba rotorima

Borbeni će se helikopteri morati priladiti novim uvjetima ratovanja ako žele preživjeti

Pripremio Siniša RADAČKOVIĆ

Klasični borbeni helikopter namijenjen isključivo protutenkovskoj borbi polako odlazi u povijest. Na njegovo mjesto dolazi višenamjenski borbeni helikopter, borbena platforma prilagođena i za izvođenje borbenih misija u uvjetima gradske borbe i za spašavanje ljudi u prirodnim katastrofama.

Uporaba teško naoružanih borbenih helikoptera-topovnjača u zauzimanju masovnih tenkovskih prodora više se ne uklapa u strategiju suvremenog ratovanja. Umjesto toga traže se helikopteri koji će kirurškom preciznošću moći uništavati ciljeve u gradskim borbama. Problem za helikoptere je što najsuvremeniji radarski nevidljivi (stealth) višenamjenski borbeni zrakoplovi, opremljeni najsuvremenijim vođenim projektilima zrak-zemlja, mogu te zadaće obavljati puno brže i preciznije uz znatno manji rizik od gubitaka.

Većina borbenih helikoptera stvorenih tijekom Hladnog rata - kao što je Boeingov Apache koji je prvi put poletio 1975., ili Eurocopterov Tiger koji je prvi put poletio 1985. - sada prolazi kroz proces modernizacije kako bi se prilagodili novim zahtjevima.

U takvim okolnostima tržište za borbene helikoptere još uvijek postoji ali se od 1990. do danas znatno smanjilo. Procjenjuje se da će u sljedećih nekoliko desetljeća to tržište "progutati" stotine, a ne tisuće borbenih helikoptera. Mogući kupci baš i nemaju veliki izbor jer se nudi manje od 10 tipova borbenih helikoptera koji bi zadovoljili nove zahtjeve. Projekt koji je najviše obećavao - naoružani izvidnički helikopter Comanche tvrtke Sikorsky - propao je nakon uloženih milijardi dolara u razvoj i za sobom ostavio gorak okus u ustima svima koji su zagovarali razvoj nove generacije borbenih helikoptera.

Umjesto razvoja novih borbenih helikoptera tvrtke su se okrenule modernizaciji već postojećih. Kroz taj je proces, uz već spomenute Apachea i Tigera, prošao i već otpisana Cobra. Tvrtka Bell Helicopter Textron uspjela je američkim marinama prodati 179 komada svog AH-1Z SuperCobra borbenog helikoptera. U europsku ponudu ulazi i A129 Mangusta talijanske tvrtke Agusta (sada AgustaWestland). Uz američke i europske proizvođače još uvijek egzistiraju i ruski sa svojim Kamovom Ka-50/52 i Mil Mi-28 (koji je upravo ušao u serijsku proizvodnju za rusku vojsku u inačici Mi-28N). Tu je i južnoafrički Rooivalk tvrtke Denel. I Rooivalk i Mangusta očajnički traže kupce te je moguće, ako ne prođu na izboru za budući borbeni helikopter turske vojske, da će nestati s tržišta. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razvoj mlaznih aviona 1937.-1950.

Northrop F-89 Scorpion

Northropov F-89 Scorpion bio je glavni lovac za obranu Sjedinjenih Američkih Država u prvom desetljeću

Hladnog rata

Piše Domagoj MIČIĆ

Projekt noćnog lovca Scorpion službeno je počeo 23. ožujka 1945. kad je američko ratno zrakoplovstvo objavilo natječaj za avion koji će zamijeniti noćni lovac Northrop P-61 Black Widow. U natječaju se specificiralo da novi lovac mora imati i mogućnost napada na ciljeve na zemlji te djelovati u svim vremenskim uvjetima. U početku se tražio avion s klipnim motorima da bi 28. kolovoza 1945. američko ratno zrakoplovstvo objavilo nove zahtjeve kojim se tražio lovac maksimalne brzine 945 km/h na visini od 11 500 metara. Maksimalna brzina na razini mora trebala je biti 990 km/h. Visinu od 11 500 metara novi je lovac morao doseći za 12 minuta. Borbeni radijus djelovanja trebao je biti 10 800 kilometara. Iako je odmah bilo jasno da se ovi zahtjevi mogu ostvariti samo uporabom turbomlaznog pogona američko je zrakoplovstvo tek u prosincu 1945. objavilo službeni stav da traži lovac s mlaznim pogonom.

Na natječaj se javilo šest proizvođača: Bell, Convair, Douglas, Goodyear, Curtiss-Wright i Northrop. Najradikalniju ponudu imao je Convair. Njegov je lovac imao delta krila koja će se pojavit i nekoliko godina kasnije na njihovom lovcu F-102. Douglas je ponudio derivat svog palubnog lovca XF3D-1 Skyknight. Curtissov XP-87 Blackhawk je bio najveći. Za pogon je rabio četiri turbomlazna motora, a pilot i radarist sjedili su jedan pored drugoga. U početku je ratno zrakoplovstvo favoriziralo Curtissov prijedlog, ponajviše zbog činjenice da će, ne uđe li Blackhawk u proizvodnju, kompanija Curtiss-Wright morati zatvoriti svoje pogone. Zbog toga su naručena dva prototipa XP-87.

Međutim, zbog sasvim drukčijih razloga ratno je zrakoplovstvo favoriziralo i Northropov projekt s tvorničkom oznakom N-24. N-24 je bio avion s dugim trupom nalik olovci. Kako su motori postavljeni ispod

krila N-24 je bio srednjokrilac s klasičnim krilima velikog raspona. Ova su krila odabrana kako bi se osigurala vrlo dobra pokretljivost pri malim i srednjim brzinama, ali i mala brzina slijetanja potrebna za avion koji će djelovati noću po vrlo lošoj vidljivosti. Da bi se brzina do datno smanjila krila su dobila predkrilca i zakrilca. Kompletna konstrukcija aviona bila je od aluminija. Na krajevima krila predviđen je nosač za odbacive spremnike za gorivo.

Prvobitno je odredena pogonska skupina od dva turbomlazna motora Allison J35 sa sustavom za naknadno izgaranje. Motori su postavljeni u gondole koje su smjestili na spoj trupa i krila. Kako bi se izbjegla mogućnost da se repni horizontalni stabilizatori nađu u izlaznoj struci motora postavljeni su na polovinu vertikalnog stabilizatora. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Vojni udar u Indoneziji (1965.)

Neuspjeli ljevičarski vojni udar u rujnu 1965. iskoristili su desni krugovi indonezijskih oružanih snaga na čelu s generalima Nasutionom i Suhartom da bi se nametnuli civilnoj vlasti. Iz političke borbe je sredinom 1967. kao najmoćniji čovjek isplivao general Suharto te je njegova vladavina obilježila sljedeća tri desetljeća u Indoneziji

Hrvoje BARBERIĆ

Indonezija je stekla nezavisnost u studenom 1945., nakon četverogodišnje borbe protiv nizozemskih kolonijalnih vlasti. Privremeni parlament je za predsjednika Indonezije izabrao čelnika Nacionalne stranke i jednog od lidera protukolonijalne borbe Sukarna (podrijetalom s otoka Jave, gdje je uobičajeno samo jedno osobno ime), koji je 1963. imenovan doživotnim predsjednikom. Prve godine nezavisnosti prošle su u znaku poslijeratne stabilizacije i kršenju separatizama pojedinih dijelova te goleme otočne zemlje, ali i borbe protiv konzervativnih krugova koji su se protivili sekularnosti Indonezije. Tijekom 1948. godine došlo je do borbi između novog Sukarnovog režima i komunističkih gerilaca u kojima je ubijeno više komunističkih čelnika, no unatoč tome Komunistička partija (PKI) nije bila zabranjena te je nastavila funkcionirati na političkoj sceni.

Indonezija je 1954. raskinula personalnu uniju s Nizozemskom ustavnovljenu Zaključkom Haške konferencije iz 1949., jednim od dokumenata na kojima se temeljila indone-

■ Sukarno se oslanjao na podršku indonezijske ljevice

zijska nezavisnost. Nakon što su područja Sarawak i Sabah - sjeverni dijelovi otoka Kalimantana - pripali Malezijskoj federaciji, Sukarno je pokrenuo kampanju destabilizacije Malezije koja se ogledala u ubacivanju indonezijskih vojnika na područja Sarawaka, Bruneja i Sa-

U masovnim čistkama komunističkih simpatizera koje su uslijedile neposredno nakon slamanja puča po nekim je procjenama ubijeno pola milijuna ljudi

baha. Takva politika je naposljetku vodila do rata s Malezijom, koja je bila blisko vezana s Velikom Britanijom, a Sukarnovu politiku konfrontacije uglavnom su podržavali lijevi krugovi vojske i Komunistička partija, dok se konzervativna struja protivila ratu.

Političke tenzije

Sukarno je isticao socijalističku orientaciju i antiimperializam Indonezije, a zemlja se tijekom pedesetih godina približila Sovjetskom Savezu i Kini te je postala jedan od predvodnika Pokreta nesvrstanih, a u skladu s tim udaljila se od Sjedinjenih Država i Velike Britanije. Interesi američkog i britanskog kapitala bili su izravno oštećeni indonezijskom nacionalizacijom rudnika i energetskih postrojenja, a potenci-

ranje sukoba s Malezijom na Zapadu je stvorilo percepciju Sukarna kao izvora regionalnih problema. Američka CIA je niz godina održavala brojne kontakte s pojedinim visokim vojnim časnicima indonezijske vojske, zbog čega se i vrh oružanih snaga postupno raskolio na desno i lijevo orientirano krilo. Nakon što je Sukarno odbio američku pomoć u hrani od organizacije USAID zbog čega je došlo do gladi u pojedinim dijelovima zemlje, desno krilo oružanih snaga organiziralo je krijumčarenje dobara u Indoneziju te je tako pridobivena podrška lokalnog stanovništva, zbog čega je niz časnika bio kažnjen.

Novo jačanje indonezijskih komunista i njihov ulazak u vladu 1962. godine produbilo je postojeći jaz prema konzervativnim islamskim skupinama i dijelovima vojske, pri čemu je Sukarno pokušavao balansirati između tih ideološki nespojivih skupina. Jednim od najtežih pitanja pokazalo se naoružavanje seljaka i radnika koje je provodila PKI. Ta paravojna formacija nazvana je "petom snagom", uz četiri postojeće grane regularne vojske. Većina časnicičkog kadra bila je ogorčena paralelizmom oružanih formacija, napol-

■ Desno krilo oružanih snaga

se nakon što je Kina "petoj snazi" ponudila oružje. Na unutarnje političke nestabilnosti nadovezao se Sukarnov kolaps tijekom jednog govoru u javnosti, zbog čega su uslijedile glasine o njegovoj teškoj bolesti, a do početka 1965. Indonezija se pretvorila u opasnu mješavinu socijalnih i političkih tenzija, kojoj je samo trebao povod za eksploziju.

Vojni udar

Svojevrsna pat pozicija prekinuta je 30. rujna 1965., nakon što je skupina lijevo orijentiranih časnika pod zapovijedanjem pukovnika Untunga, Subandria i Nyonia okupljenih u skupini nazvanoj "30. rujna" pokušala izvesti vojni udar. Pučisti su 1. listopada zauzeli radiopostaju u glavnom gradu, objavili stvaranje revolucionarnog vijeća te proglašili Sukarnovu vladu nevažećom. Glavninu vojnog udara nosila je divizija Diponegoro smještena na otoku Javi, gdje su komunisti imali najjače uporište i na kojem se nalazi glavni grad Jakarta. Prema tvrdnjama pučista, njihova namjera bila je sprječavanje državnog udara desno orijentiranih generala koji je trebao uslijediti kroz nekoliko tjedana. U noći prevrata oteto je nekoliko visokih časnika iz desne struje te su kasnije ubijeni, a ranjena je i kći generala Nasutiona koji je izbjegao smrt. General Suharto nije bio na popisu pučista za odstrjel jer je, navodno, figurirao kao apolitičan časnik. No, desno krilo oružanih snaga se vrlo brzo pribralo. Iсти dan su Suharto i Nasution uspješno pridobili lojalnost zapovjednika garnizona u Jakarti te zapovjednika specijalnih postrojbi indonezijske vojske. Tijekom večeri 1. listopada specijalne postrojbe su bez otpora zauzele telekomunikacijsku zgradu, a sljedeće jutro je nastavljeno napredovanje prema zračnoj bazi Halim u koju su se pučisti povukli. Oko baze je došlo do oružanog sukoba s više žrtava na obje strane. No, pregovorima koje je vodio predsjednik Sukarno uspjelo se isposlovati predaju pobunjenih vojnika te su snage vjerne Nasutionu i Suhartu okupirale bazu Halim, čime je de facto puč bio skršen. Slje-

deči dan su otkrivena i tijela otetih časnika, koji su potom pokopani uz najviše vojne počasti. Nasution je time postao najviši časnik desne struje koji je izbjegao egzekuciju.

Unatoč suzbijanju puča, Sukarnova pozicija nije bila osigurana. Sljedećih mjeseci vodila se ogorčena politička borba za osiguravanje moći u vrhu države između Sukarna i visokih vojnih časnika te rivalitet između Suharta i Nasutiona. Sukarno je 5. listopada imenovao novog načelnika glavnog stožera, generala Pranota Reksosamudru, navodnog simpatizera PKI-a. No, Nasution na mjestu ministra obrane imenovao je 14. listopada Sukarna za načelnika glavnog stožera. Komunistička partija je zabranjena 18. listopada 1965., a istog dana su diljem zemlje uslijedili progoni te brojne izvansudske egzekucije komunističkih simpatizera zajedno s cijelim obiteljima, u kojima su uz snage sigurnosti sudjelovale i bande islamista. Ubojstva su u pojedinim dijelovima Indonezije bila do te mjere masovna, da su uzrokovana i sanitарne probleme.

Za to je vrijeme u Jakarti trajala borba za vlast. Iako se Suharto uspeo na političkoj ljestvici uz pomoć Nasutiona, u njemu je bio prijetnju te ga je postupno nastojao marginalizirati, u čemu je konačno i uspio nakon što je u veljači 1966. Sukarno smjenio Nasutiona s mesta ministra obrane. Nапослјетку je Suharto optužio i Sukarnu da je bio povezan s pokretom "30. rujna" te mu je kongres oduzeo titulu doživotnog

predsjednika Indonezije. U ožujku 1967. Kongres je imenovao Suharta za predsjednika, čime se on konačno učvrstio kao vodeća osoba Indonezije te je na toj poziciji opstao puna tri desetljeća.

Sukarno je prije svog rušenja događaje nakon vojnog udara 1965. nazvao "godinom opasnog življenja", a tim se razdobljem bavio i istoimeni film Petera Weira snimljen 1982. godine. Uloga komunističke partije Indonezije u neuspjelom puču od 30. rujna nije do kraja razjašnjena. Iako je prihvaćeno gledište da su iza vojnog udara stajali indonezijski komunisti, prema nekim povjesničarima krivnja PKI-a za vojni udar bila je razmjerno mala. Prema jednoj teoriji, sam je Sukarno u suradnji s PKI-em pokušao in scenirati vojni udar kako bi se riješio nepočudnih generala. U programima komunista i komunističkih simpatizera koji su uslijedili nakon vojnog udara te etničkih Kineza koji su živjeli u Indoneziji ubijeno je između osamdeset tisuća i dva milijuna ljudi, no najrealnije procjene se kreću oko pola milijuna žrtava. Zbog razmjera nasilja i broja žrtava, događaji nakon vojnog udara 1965. godine često se nazivaju i građanskim ratom. U svakom slučaju, posljedice vojnog udara u Indoneziji su, uz Vijetnamski rat i vladavinu Crvenih Kmera u Kambodži, najkrvaviji konflikt koji se nakon II. svjetskog rata dogodio u jugoistočnoj Aziji. ■

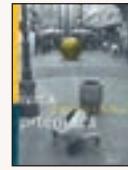
Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Suhartov režim opstao je do 1998. godine

**Ivica Prtenjača: "Dobro je, lijepo je",
Profil international, Zagreb, 2006.**

Roman prvijenac Ivica Prtenjača, koji je otprije poznat kao pjesnik, prati 34-godišnjeg Ivice koji iz Rijeke dođe u Zagreb zbog svog prvog pravog (na neodređeno) posla u životu, rada u novootvorenoj knjižari. Roman prati prvi nekoliko Ivičinih "dotepečnih" mjeseci, njegovu prilagodbu na podstanarski život i rad u novoj sredini te svakodnevnicu svedenu na relaciju "posao-kuća-birtija". Njegovi dani obilježeni su samoćom te povremenim druženjima s dvije simpatične kolegice, iz čega se razvijaju česta sanjarenja i žudnje, a zadovoljenje tih želja junak dostiže u drugoj polovici romana, u kratkotrajnoj seksualnoj vezi sa 17-ogodišnjom susjedom Emom. Iako odlučan za novi početak, odlaskom iz rodnog grada ne uspijeva pobjeći od sebe pa ga samoća obuzima pred Božić, razdoblju kao stvorenom za depresiju... Romanom dominira usamljenost, pokušaj pronalaženja sebe, drugih i sebe u drugima, neka blagost i povrh svega vjera da će sve biti dobro. Pisan je u prvoj licu i može se iščitavati kao autobiografija jer Prtenjača sa svojim junakom, osim imena i pjesničke prošlosti, dijeli i neke druge detalje iz biografije (dob, rodni grad, preseljenje u Zagreb, radno mjesto u knjižari...), a autor se nimalo ne ustručava svoj *alter ego* podbosti i oštrim žalcima autoironije. Roman odlikuje kratkoča i čitljivost, kao i vedrina i optimističnost glavnog junaka u odnosu na tjeskobnu svakodnevnicu koju živi. Izbjegavajući nepotrebno živciranje, Prtenjačin Ivica skromno uživa u sitnim zadovoljstvima - prepoznaće i veseli se dobrati i ljestvici skrivenim u na prvi pogled nebitnim detaljima, svjestan da su upravo u njima i najbolji dijelovi naših života.

Mirela MENGES

FILMOTeka

Auti - Cars (kino)

- američki animirani (121 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: John Lasseter
- glasove posudili: Leon Lučev (Munjeviti Jurić), Pero Kvrgić (Doc Hudson), Dora Polić (Sanja), Žarko Potočnjak (Šlep)

Potkraj dugog toplog ljeta i uoči nove školske godine u kinu nam je stigao još jedan Disneyev crtić. Nakon što su nas odveli u kraljevstva igračaka, kukaca, čudovišta, riba i super junaka, vještici prijavljujući i čarobnjaci animacije iz Pixar Animation Studios (*Izbavitelji*, *Potraga za Nemom*, *Čudovišta iz ormara*) zajedno s Oscarom nagrađenim redateljem Johnom Lasseterom (*Priča o igračkama 1 i 2*, *Život buba*) donose nam brzinsku pustolovnu komediju smještenu u svijet automobila. Glavni junak Munjevit Jurić u prilici je postati najmladi automobil koji je pobijedio na velikom prvenstvu. Taj umišljeni novak od trkačeg auta ima samo dvije stvari na pameti - pobjedivanje i popratne privilegije. No, kada zaglavi u zaboravljenom gradiću Radiator Spring i kada se mora sam pobrinuti za sebe, prođe ubrzani tečaj o stvarima koje su doista bitne u životu...

Ključna za zaplet i temu filma je slavna autocesta *Route 66*, na kojoj se i događa veći dio priče. Lasseter i njegova ekipa nekoliko su se puta uputili na tu povijesnu autocestu kako bi istraživali i promatrali utjecaj i važnost tog kulturnog fenomena. Kao i u slučaju prijašnjih Pixar/Disney kompjuterskih crtića, i *Auti* pomicu granice animiranog svijeta. Naravno, potpun doživljaj može se iskusiti u kinu gdje se od silne buke osjećate kao da ste na pisti *Formule 1*. *Auti* su tek stigli u hrvatska kina i vaš mali naslijednik bit će glavna faca ako ih pogleda prije ostalih, a ako slučajno imate školarce u nižim razredima, obratite pozornost na izloge sa školskom opremom iz kojih "vrebaju" torbe, pernice, bojanke i olovke s likom Munjevitog Jurića i njegovih prijatelja. Znate što vam je činiti!

Leon RIZMAUL

26. kolovoza 1995. Vlak slobode

Početkom kolovoza 1995. vojno-redarstvenom operacijom Oluja oslobođeni su Knin i središnja hrvatska područja, koja su četiri godine bila pod neprijateljskom okupacijom. Osim vojne i političke, taj je događaj imao i znatnu gospodarsku važnost za budućnost Hrvatske. Prekinutim prometnim vezama zemlja je bila podijeljena na Sjever i Jug, što je zbog zaobilaznih putova nanosilo veliku štetu hrvatskoj ekonomiji. Dvadesetak dana poslije Oluje ponovno je uspostavljena željeznička veza između Zagreba i Splita. Prva kompozicija - *Vlak slobode* - krenula je 26. kolovoza 1995. i izazvala slavljeničko oduševljenje na putu od Zagreba preko Karlovca te Gospića i Knina do Splita. U tom povijesnom vlaku bili su tadašnji predsjednik Franjo Tuđman i mnogi državni dužnosnici te stranački pravci, kao i prognanici s dotad okupiranih područja te kulturni i javni djelatnici. Na svim postajama Tuđman je podsjećao na dane Domovinskog rata i uspješnu Oluju, zagovarajući što brži povratak prognanika u svoje domove. Osobito je svečan bio doček u kraljevskom gradu Kninu na čijoj se tvrđavi od oslobođenja, 5. kolovoza, vjorio hrvatski barjak. Goste su pozdravili pripadnici Četvrte i Sedme gardijske brigade, koji su svojim udarom na Knin zauvijek srušili velikosrpsku fatamorganu. I cijeli Split s okolicom oduševljeno je pozdravio dolazak *Vlaka slobode*, a nezaboravna scena dogodila se kada je Tuđman upitao: "Što mi preostaje da vam još obećam?", na što su Spiličani odgovorili poklikom: "Vukovar, Vukovar!". Grad heroj zajedno s cijelim Podunavljem u teritorijalni integritet Lijepe Naše vraćen je mirnom reintegracijom u sljedeće dvije godine.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Tajna crkvene "recesije"

U sve izraženijem tržišnom mentalitetu, koji je već zahvatio i idejnu ponudu i potražnju, postupno se oblikuje "struktura" kršćana, koji to zapravo nisu. Moglo bi ih se nazvati "shopping-vjernicima" jer oni iz "duhovnih robnih kuća" uzimaju samo ono što im trenutačno odgovara. Zato olako odbacuju sve tradicionalno što im se ne uklapa u "ideal" XXI. stoljeća, poglavito ako osjetete da bi se po tome mogli razlikovati od novodobne "djeca cvijeća". Dobronamerne, koji ne kuže "igru", zbujuje i medijsko predbacivanje Crkvi jer "čini sve da ljudi odbije od sebe" ili ništa ne čini da zaustavi kršćanski "odljev mozgova". Međutim, poslanje Crkve nije "akumulacija (ljudskog) kapitala" pod oblikom što jačeg omasovljavanja, nego navještaj spasonosne evandeoske Radosne vijesti, i to samo milom (ponudom), a ne silom. Zato Crkva, premda uvijek sa žalošću ispraća one koji odlaze - zbog, kako sami navode, njezinih "krutih i suvremenom mentalitetu neprimjerenih stavova", ili zbog "nepravednog crkvenog poreza", ili zbog (vatikanskog, odnosno kaptolskog) "grijeha struktura", ili... - ona ipak nikada za njima ne zalupi vrata, ali i ne mijenja ništa od bitne evandeoske Baštine. Jer i Isus - kad je nakon govora o sebi kao o Kruhu čuo da neki učenici zbujeni odlaze mrmljajući: "Tvrda je to besjeda! Tko je može slušati?" - nije "povukao marketinški trik" te omešavanjem stavova i "kliznim tečajem" svojih poruka pokušao zaustaviti kadrovsku "recesiju". Isto tako, On ništa nije "poduzeo" niti "intervenira" već dva tisućjeća zbog "sablasti" nad "običnim Isusom", nad Bogom koji se tako "(ne)ljudski" ponizio - do sramotne smrti na križu. No, On je to učinio s napomenom da je to nama - čovjeku i čovječanstvu - lekcija i put! Biblijsko je otkriće da jedino tako čovjek može sigurno doći do čovjeka i do Boga.

Andelko KAĆUNKO

Jatagani

Jvrstama hladnoga oružja jatagani su posebna priča. Te zakriviljene svojevrsne sablje nerijetko su optočene dragim i poludragim kamenjem, a balčaci im dopunjeni zlatnim i srebrnim uresima. U rukama vrsna borca, to je oružje nadasve ubojito. Na našim prostorima poznati su od davnina, jednako zastupljeni u rukama turskih osvajača i domaćih hajduka i ostalih boraca. Kakvih sve tipova ima, najbolje govori postav izložbe **JATAGANI U HRVATSKOM POVIJESNOM MUZEJU** koja će se moći razgledati sve do svršetka listopada ove godine. Javnosti su posljednji put izloženi bili prije više od 30 godina, a sadašnja izložba donosi šezdesetak od ukupno 196 jataganata koji se ističu svojim oblikom, izgledom, umjetničkom i povijesnom vrijednošću.

Jatagani su dugi orijentalni noževi s karakteristično oblikovanim završecima drška koji svojim izgledom podsjećaju na leptirova krila. Kao dio opreme i naoružanja jatagane su zataknute o pojasa (otuda i značenje riječi: onaj koji leži, koji je vodoravno postavljen) prvi nosili **janjičari**, turska elitna stajača vojska. Od sredine XVIII. pa do svršetka XIX. stoljeća modu nošenja jatagana preuzele je i kršćansko stanovništvo uzduž granice hrvatskih zemalja, odnosno **Habsburške Monarhije** i **Mletačke Republike** s **Osmanskom Carstvom**. U dugogodišnjem suživotu i dodiru s Turcima uz granicu, mjesno stanovništvo **Dalmacije**, dalmatinskog zaleđa i kontinentalnog dijela **Vojne krajine** preuzele je nošenje jatagana kao dio narodnog odijela koje je protokom vremena postalo dijelom tradicije pa čak i simbolom entiteta koji se do danas očuvao u **Sinjskoj alci**.

Baš kao i drugo hladno oružje, jatagani su bili obrtnički proizvod, a ukrašavanje je bilo raznoliko: na mjestima predviđenima za nanošenje ukrasa kovine su se izjedale kiselinom ili su se unaprijed pripremljeni žlijebovi punili zlatnom, srebrnom i mјedenom žicom. Ukrasi su nerijetko bili u obliku valovitih linija, vitica ili biljnih motiva. Drveni su se dijelovi ukrašavali intarzijom, umetanjem žica i ugrađivanjem mјedenih pločica, odnosno okova, ponajčešće posebno lijepo urešenih.

Priča o jataganima govori o višestoljetnoj turskoj prisutnosti i ratovanju s njima na području jugoistočne i srednje **Europe**, kao i o međusobnom kulturnom prožimanju dviju civilizacija.

Jurica MILETIĆ

www.defensetech.org

Bilo koji site koji je poslovno povezan sa stranicom www.military.com (koju smo već predstavili u ovoj rubrici i naglasili da je riječ o jednoj od općenito najboljih vojnih stranica na internetu) ne treba bolju preporuku od toga, a baš je o tome riječ kad je u pitanju www.defensetech.org. To je stranica koja se temelji na **vijestima i stručnim osvrtima na aktualne svjetske vojno-političke teme**, no, na njoj se često mogu pronaći i stručni tekstovi vezani uz **vojnu tehniku i tehnologiju**.

Posebnost sitea ogleda se u tome da su svi ključni pojmovi u tekstovima zapravo linkovi na tu temu objavljeni u bilo kojem mediju na engleskom jeziku, te činjenica da u levom stupcu posjetitelji mogu pronaći čak stotinjak linkova na srodne stranice, pa čak i stranice blogera čije su teme vezane uz www.defensetech.org. Ljudi koji prate ratna zbivanja site će doista oduševiti, a ako ste slučajno propustili u favoritese staviti military.com, tad imate novu priliku da to i učinite. Naime, dobar dio vijesti linkan je upravo s tih stranica...

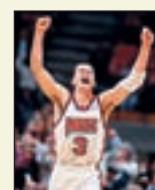
Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D.ŠANKO

1. Krešimir Ćosić NIJE igrao za:

- A Cibonu
- B Virtus Bolognu
- C Panathinaikos

2. Prvi NBA klub za koji je igrao Dražen Petrović bio je:

- A New Jersey Nets
- B Portland Trailblazers
- C Seattle Supersonics

3. Na OI '92. u Barceloni, Hrvatska je stigla do finala pobijedivši u polufinalu reprezentaciju:

- A ZND-a
- B Italije
- C Grčke

4. Posljednje veliko natjecanje na kojem je nastupila Hrvatska bilo je:

- A Svjetsko prvenstvo '98.
- B Europsko prvenstvo '01.
- C Europsko prvenstvo '05.

5. Sadašnji izbornik Hrvatske košarkaške reprezentacije je:

- A Neven Spahija
- B Jasmin Repeša
- C Dražen Anzulović

MINISTARSTVO OBRANE RH

Služba za gospodarenje nekretninama

Pula, grad star 3000 godina, u kojem se spaja staro i novo, i u kojem se nadahnjuće pronaliči poznati pisci i kompozitori, obiluje mnogobrojnim kulturnim spomenicima i mnoštvom turističkih objekata te nizom prekrasnih plaža koje se smještene u blizini i izvan grada pod zaštitom brojnih lumaračaka.

Hotel "Veli Jože" kapaciteta 120 ležaja zadovoljava kategoriju hotela s dvije zvjezdice. Smješten je u širem gradskom središtu te pruža udugu smjeljata u dvokrovnim, trokrovnim sobama i apartmanima. Neposredna blizina gradske plate Valkane i gradičkog središta zadovoljava potrebe gostiju za ljepotom prirode, mora i povijesnog nasljeda stare gradske jezgre. Otvoren je tijekom cijele godine, a neposredna blizina Doma hrvatskih branitelja, u kojem se nalazi jedna od najljepših kavarna u gradu, kavarna "Mozart", pružit će kako dnevni utiskat opuštanja, tako večernji izlazak uz plesnu glazbu.

Split, gospodarsko, kulturno, prometno, turističko središte Dalmacije, zahvaljujući dugogodišnjoj turističkoj tradiciji, te brojnim kulturnim znamenitostima privlači brojne goste tijekom cijele godine.

Hotel "Zagreb", smješten u turističkom naselju "Dulovo", ima kapacitet 180 ležaja u dvokrovnim, trokrovnim sobama i apartmanima, i otvoren je cijelu godinu.

Turističko naselje "Dulovo" obiluje brojnim sportsko-rekreativnim sadržajima, te ima i vlastitu plažu.

Zbog blizine gradičkog središta, hotel "Zagreb" je pogodno mjesto za održavanje seminar, kongresa i raznih svečanih događanja te se tako u potpunosti kvalitetom usluge uklopio u turističku ponudu regije u kojoj je smješten.

Hotel "Veli Jože"

Bečka 7
52000 Pula
tel.: 052 / 551-182, 551-320
fax: 052 / 214-240

Hotel "Zagreb"

Dulovo, Put Dulova 23
21000 Split
tel.: 021 / 353-260
fax: 021 / 353-202

ca

